

Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå Piteå
Vindeln Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs Sandviken Boden Nordmaling Härjedalen Kiruna Bräcke
Älvsbyn Berg Gällivare Lycksele Bjurholm Ovanåker Hofors Malå Ljusdal Arjeplog Ragunda Timrå Övertorneå
Robertsfors Haparanda Vilhelmina Skellefteå Strömsund Söderhamn Kranfors Kalix Storuman Dorotea
Sorsele Jokkmokk Övertorneå Ånge Arvidsjaur Åsele Pajala Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik
Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå Piteå Vindeln Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs
Sandviken Boden Nordmaling Härjedalen Kiruna Bräcke Älvsbyn Berg Gällivare Lycksele Bjurholm Ovanåker
Hofors Malå Ljusdal Arjeplog Ragunda Timrå Övertorneå Robertsfors Haparanda Vilhelmina Skellefteå
Strömsund Söderhamn Kranfors Kalix Storuman Dorotea Sorsele Jokkmokk Övertorneå Ånge Arvidsjaur

NORRLANDS FONDEN

TOPPLÅN FÖR FÖRETAG SEDAN 1961

Åsele Pajala Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik
Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå Piteå Vindeln
Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs Sandviken Boden

Nordmaling Härjedalen Kiruna Bräcke Älvsbyn Berg Gällivare Lycksele Bjurholm Ovanåker Hofors Malå
Ljusdal Arjeplog Ragunda Timrå Övertorneå Robertsfors Haparanda Vilhelmina Skellefteå Strömsund
Söderhamn Kranfors Kalix Storuman Dorotea Sorsele Jokkmokk Övertorneå Ånge Arvidsjaur Åsele Pajala
Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå Piteå
Vindeln Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs Sandviken Boden Nordmaling Härjedalen Kiruna Bräcke
Älvsbyn Berg Gällivare Lycksele Bjurholm Ovanåker Hofors Malå Ljusdal Arjeplog Ragunda Timrå Övertorneå
Robertsfors Haparanda Vilhelmina Skellefteå Strömsund Söderhamn Kranfors Kalix Storuman Dorotea
Sorsele Jokkmokk Övertorneå Ånge Arvidsjaur Åsele Pajala Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik
Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå Piteå Vindeln

Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs Sandviken Boden

ÅRSREDOVISNING OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING 2018

Nordmaling Härjedalen Kiruna Bräcke Älvsbyn Berg Gällivare Lycksele Bjurholm Ovanåker Hofors Malå
Ljusdal Arjeplog Ragunda Timrå Övertorneå Robertsfors Haparanda Vilhelmina Skellefteå Strömsund
Söderhamn Kranfors Kalix Storuman Dorotea Sorsele Jokkmokk Övertorneå Ånge Arvidsjaur Åsele Pajala
Umeå Krokoms Åre Skellefteå Ockelbo Örnsköldsvik Härnösand Sundsvall Norsjö Vännäs Gävle Luleå
Piteå Vindeln Östersund Nordanstig Hudiksvall Bollnäs Sandviken Boden Nordmaling Härjedalen Kiruna

Norrlandsfonden summerar ett framgångsrikt 2018 och blickar framåt mot 2019. Då ska ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet lyftas in ännu tydligare i vår bedömning av kreditansökningar. Vi gör detta för att vi är övertygade om att det är avgörande för företagens långsiktiga konkurrenskraft.

Norrländsk konkurrenskraft i hållbarhetens framkant

NU HAR DET GÅTT ETT ÅR sedan jag tillträdde min tjänst på Norrlandsfonden. Det har varit en glädje att få arbeta tillsammans med professionella medarbetare och styrelseledamöter för ett så viktigt uppdrag. I år har Norrlandsfonden beviljat 310 miljoner kronor i lån till 159 norrländska företag. Av dessa finns 40 procent i Norrlands inland och 24 procent leds av kvinnor. Under detta år har jag slagits av vilka intressanta företag som finns i Norrland. Jag ser en spännande utveckling runt våra universitet och många spännande affärsidéer som vidareutvecklar basnäringarna. De har inte sällan hållbarhet som en ledstjärna. Jag är övertygad om att de norrländska företagen kommer att vara avgörande i att leverera affärsmässiga lösningar på många av våra stora hållbarhetsutmaningar. Detta ska Norrlandsfonden ha speciellt fokus på under de kommande åren. Vi slår in på denna väg redan med denna årsredovisning genom att berätta om en spännande utveckling i våra fem norrländska län.

Norrlandsfonden har under 2018 också fått en ny styrelseordförande, Gunnar Olofsson. Gunnar har lång erfarenhet som företagsledare inom industri och finans. Bland annat har han arbetat som vd och koncernchef för Sveaskog AB, vd för Investmentbolaget Inlandsinnovation AB samt under många år ansvarat för skogs- och industriverksamheten inom det familjeägda företaget Persson Invest AB.

I december blev det klart att vårt samarbete med Europeiska Investeringsfonden i form av en garanti för utlåning till tillväxtföretag fördjupas. EIF förlänger och fördubblar garantin vilket gör att Norrlandsfonden under 2019 och 2020 kan låna ut ytterligare 180 miljoner kronor. Tillsammans med andra aktörer gör detta att vi kan bidra med cirka 500 miljoner kronor i kapital för att stötta norrländska företag som står inför avgörande men riskfyllda satsningar. Norrlandsfonden är stolt över EIF:s förtroende för vårt arbete.

Trots det fortsatt historiskt låga ränteläget och en börsutveckling som utmanat vår kapitalförvaltning levererar vi ett resultat som ligger i linje med vårt uppdrag. Detta år har vi fått god draghjälp av konvertibler i våra fina kundföretag Railcare Group och Copperstone Resources där vi gjort delförsäljningar.

Norrlandsfondens uppdrag för 2019 och åren framöver är att balansera risktagande i vår utlåning med en tillräcklig finansiell avkastning för att vi även på sikt ska vara en kraft för de norrländska företagen att räkna med.

Samtidigt ska verksamheten riktas mot framtidens utmaningar och krav. Under 2019 ska ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet lyftas in ännu tydligare i vår bedömning av kreditansökningar. Vi gör detta för att vi är övertygade om att det är avgörande för företagens långsiktiga konkurrenskraft. En kund som ligger långt fram i sitt hållbarhetsarbete eller som ska ta en substantiell affärsmässig risk för en hållbarhetsinnovation ska lättare kunna få en kredit och dessutom få den till bättre villkor.

Vi ser med glädje fram emot de kommande åren; säger Katja Lepola och Gunnar Olofsson.

// Jag är övertygad om att de norrländska företagen kommer att vara avgörande i att leverera affärsmässiga lösningar på många av våra stora hållbarhetsutmaningar.

Norrlandsfonden – utvecklar och stärker Norrland

NORRLANDSFONDEN är en oberoende stiftelse med uppgift att stimulera utvecklingen i små och medelstora företag med hållbara tillväxtambitioner i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg.

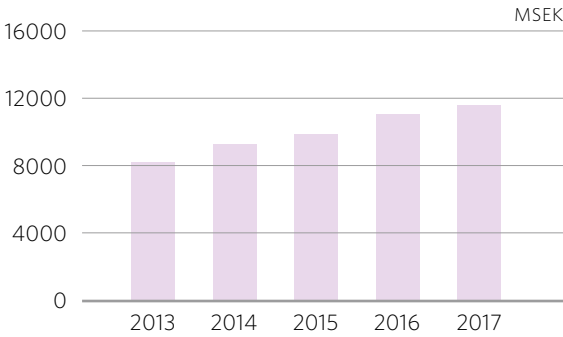
Våra kunder finns i ett brett spektrum av branscher, från traditionell tillverkande industri, tjänste- och besöksnäring till IT- och bioteknik-företag. Vi är särskilt intresserade av företag som investerar i disruptiva, hållbara lösningar, ny teknik och i nya affärsområden med goda tillväxt-möjligheter. En stark affärsidé och tilltro till ägare och ledning är grundläggande för vår finansiella medverkan.

- Norrlandsfonden ...**
- ... är en stiftelse grundad år 1961 med fond-kapitalet tillskjutet av LKAB och staten. Norrlandsfonden drivs affärsmässigt utan beroende av kapitaltillskott.
 - ... har ett eget kapital på 1,3 miljarder kronor och engagemang i 429 företag.
 - ... erbjuder lån, konvertibla skuldebrev och olika former av garantier för nyetablering, utveckling och expansion i små och medelstora företag.
 - ... är delägare i riskkapitalbolag och engagerade i företagsinkubatorer.
 - ... medverkar aktivt i Ung Företagsamhet och Venture Cup.
 - ... har kontor i Luleå och Sundsvall.
 - ... har en regionalt väl förankrad styrelse och revisorer utsedda av regeringen.

Norrlandsfondens kunder 2018-12-31 och deras utveckling föregående femårsperiod

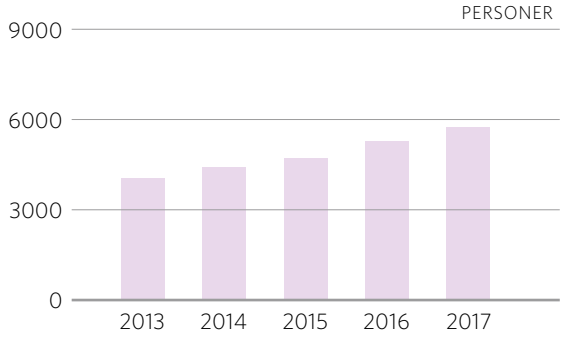
Förändring omsättning 2013-2017

+52%

Förändring antal anställda 2013-2017

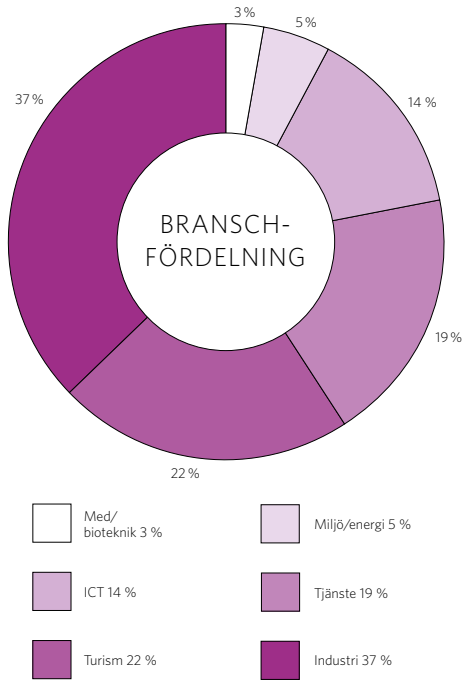
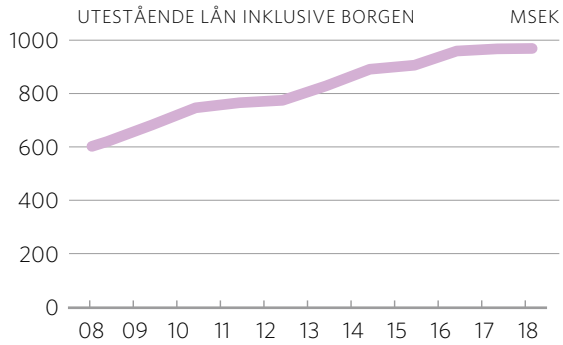
+49%

Norrlandsfondens lånestock

Tillväxt 2008-2018

+54%

// Vi är ett av de ledande företagen i hela Europa när det kommer till att använda EBM-teknik.

Näringsliv och universitet skapar europeisk spets i materialteknik

Från hållbara, växtbaserade outdoor-produkter till 3D-tillverkning. Materialtekniken växer sig stark i Östersund, tack vare ett tätt samarbete mellan näringsliv och universitet.

MITTUNIVERSITETET I ÖSTERSUND har åtta olika forskningscentrum. Från ett nationellt vintersportcentrum, som är världsledande inom skidforskning, till vetenskap inom biobaserade hållbara material och Sports Tech. Förutom att fungera som spjutspetsar inom universitetets profilområden, är de också plattformar för samverkan med både näringslivet och finansärer. 3D-printföretaget **AIM Sweden**, tillverkare av medicinska och industriella komponenter, är ett av de spinoff-företag som grundats just i forskningen och spetskompetensen vid universitet i **Östersund**.

– Vi är ett av de ledande företagen i hela Europa när det kommer till att använda EBM-teknik, (Electro Beam Melting), som är en metod för att med elektronstråle smälta metallpulver till komponenter i vakuum. Utrustningen är designad för små och medelstora, detaljrika komponenter med krav på hög precision, säger Göran Elovsson, vd på AIM Sweden.

AIM ligger i framkant internationellt, när det gäller avancerad komponenttillverkning kopplat till forskning. Det kan med tiden bidra till ett kluster med hög potential att attrahera spetskompetens.

Siemens Tyskland och GKN Aerospace Sweden är två kunder som valt att jobba med AIM Sweden framför att nyttja de 3D-installationer som redan finns internt på företagen. – Vi vet att vi har en hög kompetens inom den här unika, smala och tekniska nischen, säger Göran Elovsson.

Norrlandsfonden gick in som långivare i ett tidigt uppstartsskede av AIM Sweden. – Bolaget har definitivt tillväxtpotential. Det är en modern teknik, de har engagerade personer som kan industrin – plus att de har en unik kompetens inom företaget som är kopplad till universitetet, säger Inga-Lena Wahlstedt.

Företaget **Spektrum i Åre** som bland annat tillverkar skidglasögon, samarbetar också med forskarna inom Sports Tech. Tillsammans har de tagit fram vad företags vd Andreas Nilemo tror är världens första skidglasögon gjorda av bioplast, ett växtbaserat polymert material. – Detta är ett resultat av vårt samarbete med Sports Tech där våra produktutvecklare har förmånen att driva nya projekt och förankra framtagningen av idéer med senaste forskning

inom området. Det har varit fantastiskt bra för oss och det hade inte hänt om vi varit etablerade i exempelvis Stockholm, säger han och fortsätter: – En av våra största fördelar är just var vi kommer från. Det är en kvalitetsstämpel.

Kompetensen som finns i de båda företagen kommer inte bara stärka orten utan hela regionen, tror Inga-Lena Wahlstedt. – Tittar vi exempelvis på AIM Sweden så har de byggt upp en organisation med väldigt kvalificerade anställda på kort tid. Att dra till sig den kompetensen är en bas för en fortsatt tillväxt för företagen, men också regionen. Det smittar av sig.

// Norrland är ledande i landet när det kommer till innovationer inom trävaruindustrin och min bedömning är att vi bara skrapat på ytan.

Den norrländska träindustrin – från trä till biobränsle och textil

Den klimatsmarta råvaran trä blir en viktigare naturresurs än någonsin genom sina mångsidiga egenskaper. Innovationsgraden inom träindustrin är unik för Norrland och väldigt viktig för svensk konkurrenskraft.

DET FINNS EN LÅNG TRADITION av skogsnäringen som viktig för regionen. Egentligen ända från tiden när man höll på med flottning i älvarna, berättar Norrlandsfondens företagsanalytiker Per Nilsson. Och även om träråvara fortfarande spelar en central roll i den klassiska trävaruindustrin, tror han att näringen kommer bli ännu viktigare för Norrland i framtiden.

- Det är ett klimatsmart byggnadsmaterial som exempelvis kan ersätta betong som vid tillverkningen ger ett flera gånger större koldioxidutsläpp, säger Per Nilsson.

Lindbäcks, baserat i **Piteå** är Sveriges ledande företag av industriellt producerade flerbostadshus i trä. De har kombinerat effektiviteten från löpande bandprincipen, som är vanlig i fordonsindustrin, med bostadsbygge – och har nått framgång både ekonomiskt och miljömässigt.

- Vi får väldigt många förfrågningar om att hjälpa andra företag långt utanför Sveriges gränser, med att komma igång med det industriella byggandet, säger företagets vd Stefan Lindbäck.

Deras nya anläggning är Europas modernaste med genomgående hållbarhetstänkande vad gäller effektiva produktions- och energilösningar, arbetsmiljö, samt jämställdhet- och mångfald, menar Birgitta Cajander, företagsanalytiker på Norrlandsfonden.

SunPine är ett annat innovativt Piteåföretag som ligger i fronten. Med en världsunik patenterad process använder de råtallojan, en restprodukt från sulfatmassabruken och skogsindustrin, för att producera bland annat bioolja, fjärrvärme och talldiesel – världens enda Svanenmärkta diesel.

- Vi är redan nu ett världsledande, hållbart bioraffinaderi som erbjuder ett flertal gröna produkter. Vi ser att politiker i Europa och Sverige fattar viktiga beslut för att driva på den gröna bränsleväxlingen. Här kan vi spela en avgörande roll, säger Magnus Edin, vd på SunPine.

- Norrland är ledande i landet när det kommer till innovationer inom trävaruindustrin och min bedömning är att vi bara skrapat på ytan. Det är unikt för Norrland och viktigt för Sveriges konkurrenskraft, säger Per Nilsson.

Järn- och stålindustrin står för 12 procent av Sveriges koldioxidutsläpp. Processen vid järn- och ståltillverkning använder sig av stora mängder fossilt kol för att reducera järn från järnoxid. Företaget **Envigas** i **Skellefteå** har utvecklat en industriell process för framställning av biokol, som omvandlar avfall från skogsbruket till ett grönt bränsle med högt energiinnehåll och som inte tillför ny koldioxid till atmosfären.

- Om man utvecklar processen kan man åtminstone delvis ersätta det fossila kolet i stålindustrin.

Det är dock bara ett av många användningsområden, menar Per Nilsson.

Förutom biobränsle och biokol kan trä användas i framställningen av allt från textilier och läkemedel till livsmedel och hygienprodukter. I **Domsjö**, mitt i de norrländska skogarna, finns den svenska kemiindustrins vagga. Det är också här som **Sekab** har sina rötter. Bolaget driver tillverkning av biodrivmedel och gröna kemikalier baserat på etanol.

- Skogen är ett realistiskt alternativ till att ersätta en stor del av den fossila oljan. I vår demoanläggning omvandlar vi skogsråvara till socker och lignin som sedan i sin tur kan användas för att tillverka en mängd olika produkter såsom textilier, läkemedel och hygienprodukter. Men även biodrivmedel i form av etanol, säger Tomas Nilsson, vd på Sekab.

Som ett av få kemiföretag i Europa gör Sekab också gröna kemikalier som är ett viktigt steg för att minska kemiindustrins miljöpåverkan.

- Många kemikalier som tillverkas av olja kan istället göras av etanol. Gröna kemikalier är förnybara och ingår i det naturliga kretsloppet. På så sätt bidrar de till ett grönare samhälle.

// Det finns ett väldigt sug internationellt efter den typen av vildmark som finns här uppe.

Norrländska naturupplevelser toppar svenskens bucket list

Den inhemska turismen ökar kraftigt – hela sju av tio resmål på svenskens bucketlist ligger i Norrland.

– Det finns en otroligt stor efterfrågan på den unika miljö som finns här uppe. Men samtidigt är det svårt att få lån till stora fastighetsinvesteringar långt utanför tätorterna. Norrlandsfonden gör en stor och viktig insats här, säger Clas Darvik, en av initiativtagarna till Niekhu Mountain Villa.

SVENSKA TURISMEN VINNAR MARK. På sju år har den inhemska turismkonsumtionen i Sverige ökat med 68 procent, enligt statistik från Tillväxtverket. Dessutom säger sju av tio svenskar att deras önskeresmål ligger i Norrland, enligt en undersökning som Sifo gjort på uppdrag av SJ. Johanna Ceder, företagsanalytiker på Norrlandsfonden, menar att det här beror på en kombination av miljömedvetenhet och samhällets höga tempo. – Jag tror att det finns ett stort behov av att resa eftersom vi lever i ett stressigt samhälle. Och att fler unnar sig lyxen att åka iväg om vi inte behöver åka så långt. Sedan finns det en medvetenhet om flyg och dess miljöpåverkan, säger hon.

En som är inne på samma spår är Jonas Lundblad, vd för **Fastighetsutveckling i Svealand**, som driver utvecklingen av boende nära skidanläggningen Kungsberget i Gävleborgs län. Han menar att deras konkurrenskraft ligger i närheten till gästerna, eftersom det påverkar restiden och i förlängningen både ekonomin och miljön. – Många åker på längre weekends, istället för hela veckor, och då vill man inte förlora tid på att resa för långt. Behöver du sedan bara åka 20 mil, istället för 50, påverkar det ju inte bara tiden utan även ekonomin och miljön. Alla faktorer spelar in, säger han.

Hållbarhet har blivit en konkurrensfråga och Johanna Ceder menar att utvecklingen går snabbt just nu.

En av dem som ligger i framkant är Destination Järvsö. De kan bli Sveriges första hållbarhetscertifierade destination enligt Global Sustainable Tourism Council. Ett av ortens turistföretag som växt explosionsartat är **Järvsö bergscykelpark** som erbjuder downhillcykling för alla nivåer. Från att ha varit en vinterresort har orten utvecklats till en året runt-destination – och en positiv näring för hela byn. – Människor vill göra saker på sin fritid och naturen som finns i Norrlandsregionen är världsunik skulle jag säga. Ändå är den nästan outnyttjad, så det finns ännu mer potential, säger Lars Ek Lööv, initiativtagare och vd på Järvsö bergscykelpark.

2017 uppgav en fjärdedel av Sveriges befolkning att de helst av allt vandrar på sin semester, enligt en undersökning som Svenska Turistföreningen gjort tillsammans med Novus. Den norrländska fjällkedjan bjuder på fantastiska vandringsmöjligheter. Här väntar hundratals mil med markerade vandringsleder in i björkskogar, upp på spektakulära toppar och längs fjällsluttningar. Även vinteraktiviteter lockar allt fler. Under 2018 köptes skidpass för 1,7 miljarder kronor – en ökning med 17 procent jämfört med året innan, enligt Svenska skidanläggningars organisation.

Clas Darvik, en av initiativtagarna till nyöppnade **Niekhu Mountain Villa**, reste i många år utom-

lands för att hitta den bästa skidåkningen. Sedan upptäckte han **Riksgränsen** där premiumhotellet nu ligger.

– Det finns ett väldigt sug internationellt efter den typen av vildmark som finns här uppe. Den finns inte på så många andra ställen. Det är en skatt som internationella turister värdesätter väldigt högt, men som vi själva kanske tar lite för givet. Varför åka runt hela jorden när man kan få det i sitt eget land? säger Clas Darvik.

Niekhu Mountain Villa öppnade vid påsk förra året och var fullbokade från start.

– Det finns en otroligt stor efterfrågan på den här typen av upplevelser i den här unika miljön. Men på grund av att denna typ av satsningar ofta ligger långt från en större ort är det svårt att få lån av banken. Norrlandsfonden gör en stor och viktig insats. Det hade aldrig gått annars, säger han.

Marine Solutions, som anordnar isbrytarturer från Norrbotten, såg också potentialen i den norrländska naturen. Jan Lindbäck, vd på Marine Group, trycker på samverkan, både bland personalen och med andra företag, när han får frågan om den norrländska turismens konkurrenskraft. – Blir vi bättre på att paketera och samverka så stannar turisterna längre och upplever fler saker. Våra isbrytargäster har ofta ett program som även omfattar upplevelser som norrsken i Abisko och IceHotel i Jukkasjärvi.

Foto: Fredric Alm

// Vi har ett världsunikt samarbete mellan industrin och universitetet här uppe.

Framgångsrik teknikutveckling för en mer hållbar gruvdrift

Gruvnäringen betyder en hel del för Norrland – inte minst arbetstillfällen i inlandet. Samtidigt står branschen inför stora utmaningar. Markanvändningsfrågan i samband med nya etableringar har lett till konflikter med andra näringar, framförallt rennäring men även turism. Gruvor innebär också en miljöbelastning och strävan att göra så liten påverkan på miljön som möjligt leder till nya innovationer och samarbeten.

IDAG FINNS 16 GRUVOR i produktion i Sverige och 12 av dem ligger i Norrland. Forskarna är eniga om att tillgång till metaller och mineraler är en förutsättning för en global grön omställning med mer digitaliserade och klimatsmarta samhällen. Och i Norrland har vi kommit långt. **LKAB** räknas som ett av de mest resurs- och miljöeffektiva gruvföretagen i världen och går i bräschen för den teknikutveckling som krävs för hållbar gruvdrift. – För oss är hållbarhet oerhört viktigt. Företag som inte jobbar engagerat med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kommer inte finnas kvar, säger Jan Moström, vd på LKAB.

I slutet av 2018 gjorde de ändliga resurserna sig påmind när nyheten om att mineraliseringens utbredning mot djupet är väsentligt mer komplex än tidigare antaget. Betydligt längre än så har LKAB jobbat med att förfinas och ändra sina metoder. Inte minst genom projektet Hybrit och testbädden SUM, Sustainable Underground Mining. I Hybrit samarbetar LKAB med Vattenfall och SSAB för att eliminera klimatpåverkan från den svenska stålindustrin. Där är siktet inställt på en fossilfri ståltillverkning 2035. SUM, som kom igång på allvar sommaren 2018, ligger i LKAB:s underjordsgruvor i **Kiruna** och **Malmberget** samt i en virtuell gruva – och är frukten av att LKAB, Epiroc, ABB, Combitech och AB Volvo tillsammans vill utveckla världens mest moderna och hållbara gruvindustri.

– Vi gör det här på riktigt och det måste gå blixtnabbt. Den stora utmaningen är energikonverteringen, förbränningen av kol och olja.

Luleåbolaget **Mobilaris** har länge jobbat med säkerhet, effektivitet och produktion baserad på positionering under jord för gruvbolag genom Mobilaris Mining Intelligence (MMI). – MMI ger en realtidsvy i 3D där man bland annat kan se var människor och fordon befinner sig. Man får också en status i realtid för alla pågående och planerade aktiviteter. Beslut och utförande av aktiviteter baserat på information i realtid är en direkt förutsättning för en hållbar gruvdrift, säger Lars-Eric Aaro, styrelseordförande Mobilaris.

På **Luleå tekniska universitet**, som är ett ledande gruvuniversitet såväl nationellt som internationellt, bedriver man forskning inom hållbar gruvdrift. 2016 blev man som enda svenska lärosäte uttagen att delta i det stora EU-projektet SIMS (Sustainable Intelligent Mining Systems) med fokus på forskning, utveckling och innovation av hållbara intelligenta gruvsystem. – Vi har ett världsunikt samarbete mellan industrin och universitetet här uppe. Vi jobbar både tillämpat och väldigt nära, säger Jenny Greberg, biträdande professor i gruv- och berganläggningsteknik vid Luleå tekniska universitet.

Forskning bedrivs både kring den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten – där Jenny Grebergs fokus är den tekniska biten med optimering av gruvans processer och hur man kan minska miljöpåverkan genom eldrivna maskiner.

– En stor utmaning är de konflikter som uppstår kring markanvändning. Det otydliga regelverket skapar ett osäkert läge för alla inblandade, säger Jenny Greberg.

Samtidigt lyfts gruvindustrin fram som en möjlighet att motverka den negativa befolkningsutvecklingen på vissa håll i Norrland.

– LKAB sysselsätter många människor och bidrar stort till den regionala ekonomin. För företag som Snells, som alltid jobbat för att stärka

Pajala och **Tornedalen**, kan samarbetena med gruvbranschen vara hela skillnaden, säger Petter Alapää, företagsanalytiker på Norrlandsfonden.

Pajalaföretaget **Snells Entreprenad** var en av de stora förlorarna när Northland Resources gick i konkurs 2014. De hade då 60 anställda, men tvingades säga upp en tredjedel och rikta om verksamheten mot kusten. Idag har de tecknat avtal med Kaunis Iron, som tagit över Kaunisvaara-gruvan – och ökat personalen med 175 procent.

– Vi har kunnat förstärka med mycket kompetenta medarbetare. Det har gett ett mervärde i hela företaget, säger Patrik Snell, vd.

// Det är väldigt kvalificerade företag och sådana växer inte fram var som helst.

Lysande digitala noder skapar framstående företag

Sundsvall levererar välfärd-Sveriges digitala lösningar och under de senaste decennierna har orten positionerat sig som ett IT-nav. Men regionens digitala konkurrenskraft stannar inte där. På flera orter i Norrland har starka noder växt fram.

REDAN PÅ 1920-TALET togs första steget mot det som idag är en av Sveriges starkaste städer inom IT och digitalisering. Det när landets första automatiska telefonstationer togs i bruk i just **Sundsvall**. Men den riktiga boomen kom på 70-talet när fyra IT-tunga statliga myndigheter – CSN, Försäkringskassan, Bolagsverket och SPV – etablerades i Norrlands tredje största tätort. – Från 70-talet har vår region levererat välfärd-Sveriges digitala lösningar, från det första barnbidraget till den sista pensionsutbetalningen, säger Lars Persson Skandevall, vd på **Bron innovation**, en förening med syfte att utveckla samverkan mellan IT-aktörer i regionen.

En annan milstolpe var när skogsnäringen beslutade att samla all data och information på ett ställe i Sverige – och den platsen blev Sundsvall. – Med telekom – de statliga myndigheterna och skogens IT på samma plats uppstod en magi som man byggde vidare på. Det jag tror kommer vara en katapult in i framtiden är att DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) etablerades i staden i fjol. Nu är Sundvall och Västernorrland säte för den offentliga sektorns digitalisering. Det förändrar spelplanen och ger otroligt spännande förutsättningar, säger Lars Persson Skandevall.

Han menar att det är lätt att jobba och samverka i regionen och att det är därför myndigheter och stora företag valt att etablera sig i just där.

– Västernorrland är en tillräckligt stor region för att inneha mycket kompetens, men tillräckligt liten för att samverka.

Tidigare flög företagen in IT-konsulter från Stockholm. Men på grund av kommunens utveckling är rollerna nu ombytta. – Det finns en så pass hög kompetensbas i Sundsvall numer att företag exporterar kompetens, istället för att importera den, säger Per-Erik Persson, företagsanalytiker på Norrlandsfonden.

Haldor, Crosser Technologies och **Leeroy** är tre IT-företag som är etablerade i Sundsvall. Per-Erik Persson tror inte att den typen av bolag hade startats på orten om det inte varit för Sundsvalls historia och nuvarande ställning. – Det är väldigt kvalificerade företag och sådana växer inte fram var som helst.

Per Nord, vd på Leroy, berättar att det är just tillgången på kvalificerad kompetens som gör att företaget stannar kvar på orten. Deras affärsplattform, som ska öka lönsamheten inom restaurangbranschen med digitalisering, används redan på 44 miljoner kronor där Norrlandsfonden medverkat med konvertibelt skuldebrev. – Jag tycker det är spännande att arbeta med en

produkt där arbetstillfällena utgår från Sundsvall och sedan sprids över världen, säger Per Nord.

Men regionens digitala konkurrenskraft stannar inte vid Sundsvall. På flera orter i hela Norrland har starka noder växt fram. I **Skellefteå** och **Boden** finns en tydlig inriktning mot spelbranschen, Luleå tekniska universitet är framstående inom datacenterforskning samtidigt som datacenteretableringar sker på flera orter i regionen. – LTU ligger i framkant med både teknik och kompetens. Industrin har sökt sig hit just för närheten till universitet. Det hade varit otroligt svårt att utveckla bolagen i regionen som vi gör idag, om inte LTU hade haft en närvaro på så många orter i Norrland, säger Jens Lundström, vd på **Arctic Business Incubator**.

I **Umeå** finns en livlig startupmiljö inom IT-teknologi. Umeåföretaget **COS Systems** utvecklar system för planering av bredbandsutbyggnad och för effektiv drift av fibernät. En stor del av Norrlands hushåll och företag har tillgång till bredband där deras system är en viktig del i leveransen. Sedan några år tillbaka har de expanderat internationellt och har kunder i fem världsdelar. – Vi tar med oss erfarenheterna och kunskapen från Umeå och Sverige. Mycket av utvecklingen vi ser i andra delar av världen nu har vi redan upplevt och lärt oss av här, säger Peter Lidström, vd på COS Systems.

// Nu måste vi veta vad kunden behöver, när de behöver det och kunna samordna hela leveransen.

Pålitlighet har blivit industriell hårdvaluta

Det gäller att hänga med med i industrins snabba utveckling för att fortsätta vara konkurrenskraftig. – Det här har de norrländska industriföretagen förstått. De är yrkesskickliga, flexibla och leveranssäkra, säger Daniel Moberg, företagsanalytiker på Norrlandsfonden.

TRENDEN HAR VÄNT. Företag som flyttade sin produktion för att sänka tillverkningskostnaden har börjat vända hem till Sverige igen, enligt en studie från Högskolan i Gävle. En anledning är Lean production som många företag börjat jobba med de senaste åren. Att förlägga produktionen långt bort blev för svårt att kombinera med kunder som kräver sin vara direkt och unikt anpassad till just dem, enligt studien.

Resultatet av det nya arbetssättet är att pålitlighet har blivit hårdvaluta. Anna Hedström och Daniel Moberg, företagsanalytiker på Norrlandsfonden, menar att det är just där den norrländska industrin utmärker sig som mest. – Det vi kan se nu är att kvalitet och leveranssäkerhet blir viktigare och viktigare för många stora tillverkare. Med Lean production finns det inte utrymme att vänta i fem veckor på en försenad leverans. Det här har de norrländska industriföretagen förstått. De kanske inte kan konkurrera med lönekostnader. Men de är yrkesskickliga, flexibla och leveranssäkra, säger Daniel Moberg.

Vindeln i Västerbotten är en av flera framgångsrika orter i Norrland som Anna Hedström lyfter fram. Trots att det är en av Sveriges minsta kommuner är arbetspendlingen in till orten stor. – Jag tror att **Protab**, och vår fabrik i Vindeln, betyder jättemycket för orten. Vindeln är en

attraktiv kommun att både att arbeta och bo i. Huspriserna stiger och det byggs nytt för att människor vill flytta hit, säger Jens Johansson, vd på Protap som är en underleverantör till framför allt hydraulik- och skogsindustrin

Väl fungerande kommunikation har också blivit viktigare, menar Per Lindqvist, vd på industriföretaget **Jit Mech**. – Om det uppstår ett problem är det jobbigt att ha sin leverantör långt borta. Därför är kommunikation och flexibilitet jätteviktiga konkurrensfaktorer, säger han.

Jit Mech är ett av de norrländska företag som lagt om sin affärsstrategi för att behålla kunder och attrahera internationella företag som ABB och Komatsu Forest. – Går vi tillbaka 15 år i tiden är det vi höll på med då i princip borta idag. För att fortsätta vara konkurrenskraftiga har vi valt att gå mot större produktioner som har högre krav, och sedan har vi investerat utifrån det, säger Per Lindqvist.

Även Protap har utvecklat företaget för att passa nutidens krav. Affärsidén är i grunden densamma: att bearbeta, svarva och fräsa kunders artiklar. De har alltså ingen egen produkt, utan är en ren underleverantör. Skillnaden nu är att de tar hand om hela produktionskedjan och mer än så.

– Nu måste vi veta vad kunden behöver, när de behöver det och kunna samordna hela leveransen. Vi är mer som en logistikpartner. Samtidigt måste vi fortfarande vara väldigt duktiga på vår kärnverksamhet, säger Jens Johansson.

Kompetent personal är en gemensam nämnare som företagen lyfter fram som en framgångsfaktor för att hänga med i utvecklingen och för att fortsätta vara konkurrenskraftiga. **DeltaNordic** är ett spännande företag i **Örnsköldsvik**. Bolaget producerar kretskort samt bygger kompletta elektronikenheter som automatiskåp, kopplingslådor och startutrustningar. De har lång erfarenhet av systemleveranser till svensk industri. Jörgen Söderström, vd på DeltaNordic, menar att utvecklingen går stötvis. – Helt plötsligt gör omvärldsfaktorer att vi måste övertrassera vår kompetensnivå. Då gäller det att ha kompetent personal och att vi har en öppenhet i bolaget så att alla förstår utmaningen, säger han.

Daniel Moberg lyfter också företagets personal. – DeltaNordic är exempel på ett företag med flexibel och kunnig personal vilket vunnit många order till företaget.

Hållbarhetsredovisning 2018

Hållbarhetsredovisning beskriver hur Norrlandsfonden bedriver sitt hållbarhetsarbete med utgångspunkt i ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Redovisningen ska vara enkel att ta del av för Norrlandsfondens intressenter och utgör den lagstadgade hållbarhetsrapporten enligt årsredovisningslagen.

Hållbarhet för Norrlandsfonden

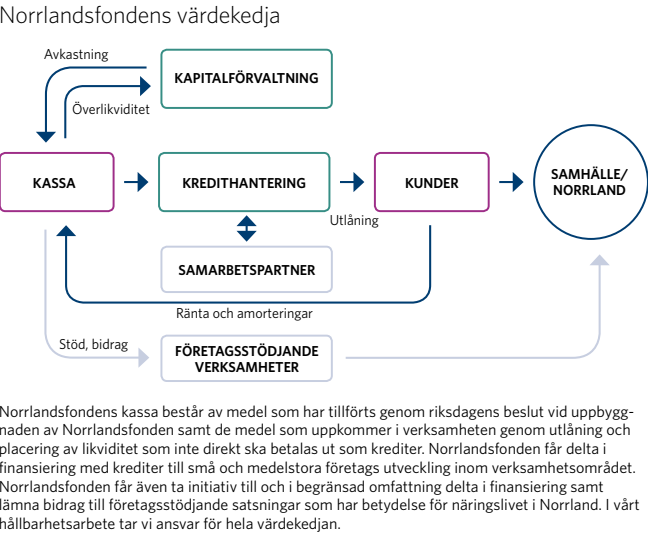
Norrlandsfonden bidrar till hållbar tillväxt i Norrland genom finansiering av företag som vill utveckla sin verksamhet och växa

Hållbarhet är centralt för Norrlandsfonden som i över 50 år finansierat små- och medelstora företag i de fem nordligaste länen. Krediter lämnas till företag som vill utveckla sin verksamhet och som har en tillväxtpotential. Norrlandsfondens krediter är ett komplement till bankernas och den övriga kreditmarknadens utbud av krediter. Det är ett långsiktigt ansvar som bidrar till utveckling och tillväxt i Norrland. Norrlandsfonden är en viktig del av det finansiella systemet i Norrland. Särskilt viktigt ur ett kundperspektiv är att Norrlandsfonden finns tillgänglig med resurser även i tider av finansiell oro.

- Hållbarhet för Norrlandsfonden**
- Hållbarhet för Norrlandsfonden är att:
- stimulera hållbar tillväxt i Norrland
 - en förutsättning för detta är att kunna identifiera och finansiera hållbara affärsmöjligheter som bidrar till företags tillväxt och utveckling i regionen
 - Norrlandsfonden ska vara ett föredöme i rollen som affärspartner, arbetsgivare och placerare

Norrlandsfondens hållbarhetsstrategi tar sin utgångspunkt i fondens vision, värderingar och uppdrag. För att Norrland även i framtiden ska vara en attraktiv plats att bo och verka i är det viktigt att företagen kan utvecklas långsiktigt. Vår roll som ledande topplånefinansiär ger oss en möjlighet att bidra till att företag i Norrland utvecklas i positiv riktning och därmed bidrar Norrlandsfonden indirekt till ökad sysselsättning. Genom vår vision och vårt hållbarhetsarbete vill vi bidra till ett uthålligt samhälle. För att vi ska lyckas krävs att våra kunder, medarbetare och samarbetspartners engagerar sig i detta arbete.

Företagskulturen i Norrlandsfonden ska genomsyras av våra kärnvärden; långsiktighet, kompetens och engagemang och den ska prägla hur vi agerar som affärspartner, arbetsgivare och placerare.

Målet är att integrera hållbarhet i alla delar av verksamheten genom ett kontinuerligt och målmedvetet arbete. Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att hållbarhetsfrågor får en naturlig del i utförandet av vårt uppdrag och där vi själva förorsakar så lite negativ påverkan på miljö och människor som möjligt.

Norrlandsfonden är framförallt exponerad mot hållbarhetsrisker i samband med kreditgivning. Vi beviljar endast krediter i företag där vi har uppnått god kundkännedom om kunden, dess verksamhet, framtidsutsikter och där företagets hållbarhetspåverkan har analyserats och beaktats. Övriga risker som uppstår i verksamheten beskrivs i förvaltningsberättelsen.

Ambitionen är att tillgodose de norrländska företagens behov av kompletterande finansiering. För att säkerställa Norrlandsfondens långsiktiga uppdrag och vision och för att hantera risker och möjligheter kopplade till verksamheten är hållbarhetsarbetet viktigt. Detta säkrar långsiktig lönsamhet och framgång.

// Norrlandsfondens viktigaste uppgift är att förse regionen med riskkapital, att uppmärksamma företag som har hållbarhetsambitioner samt att vara en röst i samhällsdebatten.

Så här har Norrlandsfonden skapat samhällsnytta

Norrlandsfonden är med och finansierar tillväxt och indirekt sysselsättning. Med vår vision medverkar vi till Norrlands samhällsbyggnad. Här är några exempel på de senaste fem årens bidrag.

	2018	2017	2016	2015	2014
Lån till företag som ägs eller leds av kvinnor*	24 %	26 %	19 %	21 %	22 %
Utlåning till företag i Norrlands inland	40 %	44 %	41 %	45 %	46 %
Samhällsprojekt	2,0 mkr	1,6 mkr	1,7 mkr	2,6 mkr	3,1 mkr
Årets utlåning beräknas generera investeringar i norrländskt näringsliv med	1 700 mkr	2 400 mkr	2 750 mkr	1 250 mkr	1 600 mkr

De engagemang som Norrlandsfonden beviljat, cirka 310 mkr, har medfinansierats av bland annat banker, Tillväxtverket och ägare med cirka 1 390 mkr.

* Definition: en ägarandel om lägst 25% eller en kvinna som VD i bolaget.

Trender och utmaningar

För att Norrland och Norrlandsfonden ska behålla sin konkurrenskraft behöver organisationen förstå och vara en part som kan medverka till att utveckla nya branscher. I samband med verksamhetsplaneringen inför 2019 har några trender och utmaningar som påverkar Norrlandsfonden lyfts fram.

- Den negativa reporäntan har under de senaste åren haft en negativ påverkan på Norrlandsfondens intäkter. Osäkerheten är fortsatt stor om takten i kommande räntehöjningar.
- Nya konsumentbehov i kombination med digitala lösningar förändrar konsumtionsmönster inte minst vad gäller efterfrågan på krediter och finansiella lösningar. Antalet aktörer utanför den traditionella bankmarknaden ökar.
- Utvecklingen av digitala plattformar och utvecklingen inom AI ger helt nya möjligheter till affärsmodeller.
- Det finns ett förändringsintresse hos företag och konsumenter som inte bara handlar om ny teknik och innovationer. Det finns ett genuint intresse för att inkludera hållbarhet, mångfald och förnybarhet.
- Samverkan/partnerskap ökar mellan företag och organisationer runt viktiga sociala och miljömässiga frågor.

Organisationen arbetar kontinuerligt med att bygga upp kunskap och kompetens inom områden som är under snabb utveckling. Under 2019 kommer verksamheten att tydligare koppla utvecklingsområdena till samarbetet med IVA. Parallellt med detta kommer organisationen att arbeta med interna processer för att möjliggöra en digitalisering av delar av kreditprocessen.

PROCESSBESKRIVNING

Sedan 2010 har Norrlandsfonden upprättat hållbarhetsredovisningar enligt GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning. I samband med övergången från GRI G3 till G4 identifierades tre fokusområden. Norrlandsfonden följer därutöver även verksamhetens direkta påverkan på miljö, medarbetares sjukfrånvaro och utvecklingen av jämställdhet och mångfald och redovisar utvecklingen i hållbarhetsredovisningen. Inför årets övergång till GRI Standards, nivå Core har en gapanalys genomförts för att identifiera eventuella kompletteringar i förhållande till standardernas skallkrav.

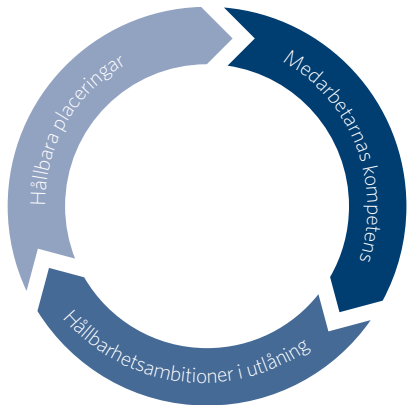
Väsentlighetsanalys

Norrlandsfondens hållbarhetsarbete utgår från den väsentlighetsanalys som genomfördes 2015, där de hållbarhetsfrågor som är mest relevanta för verksamheten identifierades. Processen finns beskriven i Årsredovisning och Hållbarhetsredovisning 2015.

Väsentlighetsanalysen från 2015 utmynnade i de prioriteringar och de hållbarhetsaspekter som är viktigast för Norrlandsfonden. Aspekterna har förankrats och kvalitetssäkrats av styrelse och ledning. Norrlandsfondens fortsatta process för att identifiera de mest väsentliga frågorna bygger på en löpande dialog med våra intressenter och kompletteras med interna analyser av verksamhet och omvärld. Kvalitetssäkring och validering sker fortlöpande för att utvärdera och säkerställa att prioriteringarna är relevanta. Det är ett kontinuerligt arbete som ger möjlighet att justera och lägga till frågor.

Utvalda fokusområden

Styrelsen beslutade i december 2015 att prioritera tre fokusområden; hållbarhetsambitioner i utlåning, medarbetarnas kompetens och hållbara placeringar. Mål och mätetal togs samtidigt fram för de tre fokusområdena. Vid styrelsemötet i december 2017 beslutades att behålla fokusområdena men några nya mål och mätetal lades till.

Våra intressenter och deras viktigaste frågor

Norrlandsfonden arbetar för långsiktigt goda relationer och samarbeten där det är viktigt att våra intressenter har ett förtroende för verksamheten och de värden den representerar. Dialogen ger oss goda möjligheter att identifiera frågor och förväntningar som är viktiga inspel i Norrlandsfondens utvecklingsarbete. Det bidrar till att förbättra verksamhet, processer och vårt hållbarhetsarbete. Norrlandsfonden strävar efter en kontinuerlig och öppen dialog med intressenterna. Dialogen sker på olika nivåer och är på olika sätt anpassade efter målgrupp med olika kanaler och metoder. Under 2015-2016 genomfördes flera fördjupade intressentdialoger som under 2017 kompletterades med några intervjuer. Under 2018 har dialogerna med olika intressenter fortgått i oförminskad skala.

Den övergripande återkopplingen Norrlandsfonden får bekräftar väsentlighetsanalysen. Norrlandsfondens viktigaste uppgift är att förse regionen med riskkapital, att uppmärksamma företag som har hållbarhetsambitioner samt att vara en röst i samhällsdebatten.

Intressenter som Norrlandsfonden regelbundet för dialog med

De frågor, synpunkter och förväntningar som Norrlandsfonden möter handlar framförallt om finansieringsmöjligheter, uppdrag och verksamhet, Norrlandsfondens marknadsföring och kommunikation samt kompetensutveckling. Norrlandsfonden vill vara transparent och lyhörd och de frågor som lyfts beaktas i verksamhetsplanering, policyrevideringar, utbildningsplanering och information.

Intressenter som Norrlandsfonden regelbundet för dialog med

Intressenter	Hur förs dialogen?	Hur ofta?	Viktiga frågor
Kunder	Kundbesök Kundenkäter Sociala media	Löpande Vid beviljad kredit Löpande	Norrlandsfondens roll Nöjda kunder Tillgänglighet och kompetens Finansieringslösningar
Samarbetspartners	Gemensamma möten Nätverksträffar och evenemang	Löpande Flertal per månad	Tillgänglighet Finansieringslösningar
Medarbetare	Arbetsplatsträffar Medarbetarsamtal Verksamhetsplanering Interna utbildningar	Varje vecka En gång per år En gång per år Några gånger per år	Kompetensutveckling Hälsa och arbetsmiljö Jämställdhet och mångfald
Regionens näringsliv/samhälle	Nätverksträffar Seminarier Pressmeddelanden	Löpande Flertal per år Löpande	Samverkan Delta i debatten Uppdraget
Staten	Dialogmöten Nätverksträffar för statliga bolag Styrelsemöten (en styrelserepresentant från Näringsdepartementet) Årsredovisning	Löpande Några gånger per år Minst sex gånger per år	Stadgan Inriktningsmål Hållbarhetsfrågor Digitalisering
Leverantörer	Inköp Upphandling Evenemang	Löpande	Tydliga krav

■ Övriga dialoger och samarbeten

För att stärka relationen med kunder och potentiella kunder stöder Norrlandsfonden olika samhällsprojekt. Projekten är ofta inriktade på entreprenörskap och för att nästa generations företag ska ges bra förutsättningar. Norrlandsfondens stöttning spelar ofta en viktig roll under etableringsfaser som komplement till övrig privat och offentlig finansiering. En årlig översyn sker av de bidrag som lämnas och de verksamheter som erhåller dessa. Under 2018 har Norrlandsfonden lämnat stöd till Ung Företagsamhet, Nyföretagarcentrum, Venture Cup samt till två företagsinkubatorer.

I samarbete med SCB tar Norrlandsfonden årligen fram en Konjunkturbarometer för Norrland som ger en totalbild av konjunkturen för regionen. Utfallet bryts ned och redovisas länsvis. Konjunkturbarometern presenteras för kunder och samarbetspartners på några utvalda orter. Den redovisas även årligen i Stockholm för inbjudna riksdagspolitiker från de fem Norrlandslänen vilket ger bra tillfälle till dialog. Konjunkturbedömningarna når våra kunder och samarbetspartners men även allmänheten via massmedias bevakning. Norrlandsfondens finansiella stöd till samhällsprojekt uppgick under 2018 till cirka 2 miljoner kronor.

Norrlandsfonden har under ett antal år samarbetat med Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA Nord. Under 2018 var Norrlandsfonden med och arrangerade två seminarier. Inför 2019 planeras ett antal seminarier tillsammans med IVA kopplade till hållbarhet.

Medarbetare vid Norrlandsfonden träffar kontinuerligt företrädare för det regionala näringslivet, banker, revisorer och andra samhällsaktörer och medverkar ofta som talare vid möten och konferenser. Norrlandsfonden är medlem i flera branschföreningar. Träffarna ger värdefulla tillfällen för dialog.

FOKUSOMRÅDEN

■ Hållbarhetsambitioner i utlåning

MÅL *
Hållbarhetsaspekter ska beaktas i alla utlåningsbeslut. Kvaliteten i bedömningen av hållbarhet i kredit-PM ska öka. Antal beslut som genomgått hållbarhetsanalys ska uppgå till 100 procent.

Utfall:
I samtliga beslut under 2018 har hållbarhetsaspekter beaktats. Under året har två workshops genomförts med personalen som ska bidra till en praxis och en bättre kvalitet i bedömningarna.

* Mål tagna av Norrlandsfondens styrelse i december 2015. Under 2017 justerades målet inför 2018.

Norrlandsfondens krediter ska bidra till livskraftiga företag med hållbara ambitioner. Vi är övertygade om att hållbarhet påverkar företagets konkurrenskraft och långsiktiga överlevnad.

Norrlandsfondens mest väsentliga hållbarhetspåverkan är via kreditgivning-en. För att bedriva en hållbar och sund kreditgivning krävs ansvarstagande och långsiktighet. Vid beslut om utlåning är alltid kundens återbetalningsförmåga styrande. Varje beslut ska grundas på en analys och bedömning av de risker som är förenade med utlåning till företaget. Kreditverksamheten regleras av en kreditpolicy som är föremål för årliga revideringar. Av ramverket framgår att hållbarhetsaspekter ska beaktas i alla utlåningsbeslut. I kreditgivningen ska Norrlandsfonden främja hållbarhetsfrågor genom att prioritera företag som investerar i miljöförbättrande teknik eller andra hållbarhetsförbättrande åtgärder. I den uppsökande verksamheten ska dessa företag särskilt uppmärksammas. Norrlandsfonden kan även vara beredd att ta en högre risk i dessa krediter.

Kunder som har beviljats en ny kredit får i kundenkäten svara på en fråga om Norrlandsfondens hållbarhetsanalys, om någon form av hållbarhet har diskuterats i kontakterna. Frågan har ställts sedan 2016 och precis som tidigare år får frågan lägre betyg än övriga enkätfrågor. Från 2016 har dock andelen som besvarat frågan ökat från cirka 71 procent till cirka 95 procent.

Som stöd för arbetet med bedömning av hållbarhetsaspekter i de företag som söker finansiering finns riktlinjer som ska vara vägledande i dialogen med företaget och i analysen. En viktig utgångspunkt i analysen är de hållbarhetsfrågor som de statliga bolagen har att förhålla sig till: miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald.

Under 2019 kommer hållbarhet att lyftas in i riskbedömningen av företag och betygsättas så att det tydligare kan påverka såväl kreditbeslut som prissättning (räntenivå) på krediten. Det kommer att ske i samband med att en ny mall för kreditanalys tas i bruk under våren. Därefter väntar ett löpande arbete med att utveckla en detaljerad praxis för riskbedömning av kundföretagens hållbarhet i samband med kreditbeslut. Bedömningen utgår från ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Agenda 2030 är vägledande och vårt fokus är på mål 5 (jämställdhet), mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och mål 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur).

För ekonomisk hållbarhet är den avgörande bedömningsgrunden långsiktig ekonomisk hållbarhet. En viktig social hållbarhetsfaktor lokalt för Norrlandsfonden är utvecklingen av Norrlands inland och då inte minst arbetstillfällen. Hållbarhet, framförallt den miljömässiga, bedöms relativt sin bransch. Det innebär att Norrlandsfonden utgår från att branscher, inom rimliga gränser, fyller behov som kommer att fortsätta att existera och respekterar de tillstånd företagen har fått för att bedriva sin verksamhet. Uppgiften är att bedöma hållbarheten i det specifika företaget i relation till branschens övriga företag och den riktning kundföretaget tar i hållbarhetsarbetet.

Samordning ger små producenter stora vinster

2017 utvecklade de ett koncept för små matproducenter att nå en större marknad. På köpet fick de utmärkt hållbarhet. Fredrik Jonsson, grundare av Förenade Matfabrikanterna, förklarar hur.

Vilka är ni?
– Kort kan man säga att vi är ett ägar- och utvecklingsbolag som hjälper lokala livsmedelsproducenter i Västerbotten och Västernorrland att klara utmaningen att nå en större marknad. Många lokala bolag är små och kan inte rekrytera egen säljare eller marknadskoordinator. Men tillsammans kan vi.

På vilket sätt jobbar ni hållbart?
– Hela vårt koncept bygger på samordning. Både när det gäller inköp av råvaror, distribution och samordning av resurser som säljare. Istället för att en person ska åka land och rike runt för ett bolag kan den göra det för fler. Vårt mål är att etablera oss över hela Sverige och föra konceptet vidare.

Fredrik Jonsson grundade Förenade Matfabrikanterna tillsammans med Robin Karlsson 2017. I bolaget ingår producenter som Vindelns Rökeri, Norums Fiskrökeri, Familjen Hansen Charkuterier, Fru Hellmans Choklad och Bryggverket.

■ Medarbetare

Medarbetarnas kompetens

MÅL *
Medarbetarna (företagsanalytiker) upplever att de har kompetens att lyfta hållbarhetsfrågor med kunderna. En workshop med fokus på bedömning av hållbarhetsaspekter i kredit-PM ska genomföras under 2018.

Utfall:
Av medarbetarsamtalen 2018 framgår att företagsanalytikerna känner sig trygga med sin kompetens att lyfta hållbarhetsfrågor med kunder. Två workshops med fokus på bedömning av hållbarhetsaspekter har genomförts under 2018.

* Mål tagna av Norrlandsfondens styrelse i december 2015. Under 2017 justerades målet inför 2018.

För att Norrlandsfonden ska kunna bedriva en bra verksamhet, både som kreditgivare och i ett hållbarhetsperspektiv, är medarbetarnas kompetens en förutsättning. Genom medarbetarna kan Norrlandsfonden påverka och väcka hållbarhetsfrågor i kundföretagen. För att identifiera risker och möjligheter i utlåningen är det därför av stor vikt att medarbetarna förutom hög kompetens inom företagsanalys även har hög kompetens inom hållbarhet.

Ett prioriterat mål är att medarbetarna upplever att de har kompetens att lyfta hållbarhetsfrågor med kunderna. För att uppnå detta mål behövs kontinuerlig utbildning specifikt kopplat till hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter.

Även erfarenhetsutbyte är av stor vikt. Vid de årliga medarbetarsamtalen följs frågan upp om hur företagsanalytikerna upplever sin kompetens inom hållbarhet. Medarbetarsamtalen under 2018 pekar på att företagsanalytiker-na känner sig trygga med att lyfta hållbarhetsfrågor i dialog med sina kunder. Två medarbetare deltar i Näringsdepartementets nätverk för hållbarhetsfrågor och har genomgått utbildning i GRI Standards. Staten bidrar till utvecklingen genom att uppmuntra de statliga bolagen att utbyta erfarenhet runt hållbarhetsfrågor.

Under 2018 har två workshops genomförts för att utveckla en praxis i riskbedömningar vad gäller hållbarhet och nå en samsyn i riskbedömningar. Den långsiktiga utvecklingen i olika branscher är viktigt att följa där frågor om digitalisering, AI och klimatpåverkan kommer att påverka branscher och företag och deras konkurrenskraft.

För att öka medvetandet ytterligare ska Norrlandsfonden under 2019 genomföra utbildningar inom mänskliga rättighetsfrågor kopplat till kreditgivning samt hur vi kan bedöma våra kunders arbete med att säkerställa miljöansvar hos deras leverantörer, inte minst utanför landet.

Fakta om medarbetarna

Norrlandsfonden har vid årsskiftet femton tillsvidareanställda, varav tio i Luleå och fem i Sundsvall. En medarbetare arbetar deltid, övriga är anställda på heltid. Samtliga medarbetare har ett medarbetarsamtal och ett lönesamtal varje år.

Personallyckeltal	2018	2017	2016	2015	2014
Årsanställda	14	14	14	15	14
- antal kvinnor	9	7	8	8	8
- antal män	5	7	6	7	6
Sjukfrånvaro	3,2 %	3,6 %	1,7 %	1,1 %	0,7 %
Utbildningstimmar per anställd	31	26	36	36	46
- timmar för kvinnor	28	30	35	37	43
- timmar för män	32	21	36	35	50
- företagsanalytiker	26	25	42	38	44
- övriga anställda	27	27	23	33	41

Ökningen av sjukfrånvaron under 2017 berodde på några längre sjukskrivningar varav en har fortlöpt in på 2018. Utbildningstimmarna har totalt ökat jämfört med 2017. Flera gemensamma utbildningsdagar har genomförts under året.

Norrlandsfonden strävar efter en jämn könsfördelning bland anställda och vid rekrytering ska jämställdhet och mångfald alltid beaktas. Förutom jämställdhetsaspekter ska också frågor om mångfald, åldersfördelning och motverkande av diskriminering uppmärksammas. Norrlandsfonden har en jämn könsfördelning för yrkeskategorierna företagsanalytiker och kreditanalytiker där fördelningen är 50/50.

En bra arbetsmiljö och friska medarbetare är viktigt för att kunna bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet. Norrlandsfonden arbetar systematiskt med arbetsmiljöfrågor och har under åren genomfört åtgärder bland annat för en bra ergonomi vid kontorsplatser. För att identifiera och förebygga arbetsrelaterade problem erbjuds alla anställda företagshälsövård och friskvårdsaktiviteter. Samtliga medarbetare medverkar i verksamhetsplaneringen varje år.

// Under 2018 har Norrlandsfonden fortsatt arbetet med att agera föredömligt i hållbarhetsfrågor.

■ Hållbara placeringar

MÅL *
Alla aktieplaceringar ska göras i hållbara fonder (där hänsyn tas till etik, miljö och samhälle).

Utfall:
Samtliga aktieinnehav under 2018 har varit placerade i hållbara fonder som uttryckligen tar hänsyn till etik, miljö och samhälle. Den fjärde har också hög hållbarhetsprofil men innehåller en mindre del aktier med lägre hållbarhetsklassning.

*Mål tagna av Norrlandsfondens styrelse i december 2015.

Norrlandsfondens överskottslikviditet, kapital som inte är utlånat till kunder, placeras i räntebärande värdepapper och i aktier. Norrlandsfonden, som ska vara ett föredöme och göra ansvarsfulla placeringar, har genom placeringarna en indirekt påverkan på hållbarhet.

Enligt Norrlandsfondens placeringsreglemente ska de externa förvaltare som anlitas av Norrlandsfonden visa att de bedriver ett aktivt hållbarhetsarbete i sin verksamhet. Norrlandsfondens placeringsreglemente är föremål för årliga utvärderingar och revideringar. Intentionerna i Agenda 2030 ska vara vägledande för kapitalförvaltningen. Placeringar får endast göras i företag som på ett godtagbart sätt följer kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat däribland konventioner om mänskliga rättigheter och konventioner mot mutor och korruption. Vid placering i fonder krävs att fonderna ska ha lägst två av tre hållbarhetskriterier ("väljer in, väljer bort, påverkar") enligt Swesif (Sveriges forum för hållbara investeringar) eller liknande rating uppfylla.

VÅR DIREKTA MILJÖPÅVERKAN

Norrlandsfonden strävar efter att minimera verksamhetens direkta påverkan på miljön. Även om den är begränsad ska den vara så liten som möjligt. Den största direkta påverkan på miljön är personalens och styrelsens resor med flyg och bil.

Bilresorna är en viktig förutsättning för att uppfylla uppdraget och att kunna vara tillgängliga för regionens företag och samarbetspartner. Norrlandsfondens verksamhetsområde omfattar 60 procent av Sveriges yta med begränsade möjligheter till kollektiva transporter. Vid tjänsteresor med bil används alltid hyrbilar av hög miljöklass och med hög säkerhet för medarbetarna. Bra möjligheter finns för att hålla interna och externa möten via telefonmöten och Skype.

Koldioxidutsläppen från bilar kompenseras via köp av reduktionsenheter CER/CDM och utsläpp från flygresor kompenseras via Fly Green Fund. Fortsatt bevakas även tillgången på hyrbilar som drivs med el. I både Luleå och Sundsvall har vi gröna elavtal och bara förnybar energi levereras.

Miljöpåverkan	2018	2017	2016	2015	2014
Elförbrukning (kWh)	30 595	34 795	35 147	36 135	39 210
Elförbrukning per anställd	2 190	2 461	2 477	2 485	2 771
Koldioxidutsläpp CO ₂ (ton) - tjänsteresor	64,4	61,2	91,2	70,5	81,1
Koldioxidutsläpp CO ₂ /års-anställd (ton) - tjänsteresor	4,6	4,3	6,4	4,8	5,7

Elförbrukningen har under 2018 minskat med hela 4 200 kWh vilket till stor del härrör från utbyte av kylanläggning i serverrum.

Under 2018 har Norrlandsfonden fortsatt arbetet med att agera föredömligt i hållbarhetsfrågor. Tillsammans med IVA Nord har ett seminarium genomförts om "Utmaningar för en koldioxidfri produktion av järn och stål" med koncernchef Jan Moström, LKAB som föreläsare.

■ Norrlandsfonden och de globala målen

Hållbarhet är en global fråga och 2015 antog FN 17 globala mål för hållbar utveckling, i Agenda 2030, som vi alla omfattas av. Målen syftar till att uppnå en ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. Norrlandsfonden berörs av flera globala hållbarhetsmål. Styrelsen har valt ut tre av målen där det finns tydliga kopplingar till Norrlandsfondens uppdrag, mål 5, mål 8 och mål 9. Det är mål som Norrlandsfonden mest påverkas av och kan bidra till. Arbetet med att integrera målen fortgår under 2019.

STYRNING AV HÅLLBARHETSARBETET

Norrlandsfonden har arbetat strukturerat med hållbarhet sedan 2010 och årligen rapporterat om hållbarhetsarbetet i ett separat avsnitt i årsredovisningen. Hållbarhetsarbetet styrs av styrelsens beslutade strategier, mål, inriktning och policyer. Styrelsen fattade i december 2015 beslut om fokusområden för hållbarhetsarbetet. I december 2017 beslutade styrelsen att behålla fokusområdena med vissa justeringar. De viktigaste styrdokumenterna för hållbarhetsfrågorna i verksamheten är verksamhetsplan, kreditpolicy, kapitalplaceringsreglemente, miljöpolicy, arbetsmiljöpolicy och jämställdhets- och

mångfaldspolicy. I kreditpolicyen ingår policy om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och etikpolicy som bilagor. Samtliga policyer utom arbetsmiljöpolicyen är beslutade av styrelsen och revideras kontinuerligt. Arbetsmiljöpolicyen är fastställd av vd. I samband med revideringar görs utvärdering av utfall av policyerna. Policyen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har förtydligats så att den efterlever ny lagstiftning.

Norrlandsfonden följer även de ägardirektiv som gäller för de statliga bolagen som under 2017 kompletterades med förhållningssätt till Agenda 2030 och den nya skrivningen kring hållbarhet i årsredovisningslagen.

Norrlandsfondens verksamhet ska präglas av hög etisk standard och en god affärsmoral där etikpolicyen är grunden för ett gemensamt förhållningssätt. Etikpolicyen gäller för samtliga anställda och styrelsen i Norrlandsfonden vilka har ett ansvar att uppträda som goda ambassadörer för verksamheten och agera så att förtroendet och det goda anseendet upprätthålls. I etikpolicyen ingår regler om förhållningssätt för att motverka risk för korruption. Inga fall av korruption har rapporterats under året.

Norrlandsfonden ställer sig bakom FN:s Global Compacts principer för hållbar utveckling men är inte underskrivande. Global Compact är ett strategiskt initiativ som uppmanar företag att visa sitt engagemang för tio globalt accepterade principer inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruptionsbekämpning. Principerna överensstämmer även med de hållbarhetsfrågor som samtliga företag med statligt ägande har att förhålla sig till enligt ägarens riktlinjer.

Camp Ripan tar nästa steg i hållbarhetsarbetet

Hotell-, restaurang- och upplevelseanläggningen Camp Ripan i Kiruna har satsat på ekoturism sedan början av 2000. Nu bygger de Sveriges mest klimatsmarta kök. En självklarhet enligt Monica Lind, vd.

Ni var först ut med att få den här typen av anläggning Svanenmärkt 2015 och stoltserar med kvalitetscertifieringarna Sustainable Arctic Destination och Naturens bästa. Vad driver er?

– Redan när vi köpte anläggningen 2002 hade vi en tydlig strategi. Vi ska tänka långsiktigt, hållbart, hälsosamt, klimatsmart och naturligt i allt vi gör. Genom åren har vi gjort en rad investeringar i den andan, som att gå från direktverkande el till vattenburet genom fjärrvärme. Ett annat exempel är våra egentillverkade produkter i vårt Aurora Spa.

Nästa steg är en tillbyggnad av restaurangens kök?

– Det stämmer. Vi kommer få Sveriges mest klimatsmarta kök, ett helt

Mänskliga rättigheter ligger utanför organisationens påverkan men beaktas indirekt vid kreditgivning och kapitalplacering. Vd har ett övergripande ansvar för att hållbarhetsarbetet drivs framåt och genomförs i den dagliga verksamheten. Rapportering av hållbarhetsarbetet sker enligt GRI Standards och arbetet leds av vd. En enklare delårsrapportering av hållbarhetsarbetet delges styrelsen i samband med halvårsbokslut.

■ Om hållbarhetsredovisningen

Detta är Norrlandsfondens nionde hållbarhetsredovisning som är upprättad i enlighet med Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer. Hållbarhetsredovisningen är också vår hållbarhetsrapport som upprättats i enlighet med kraven i Årsredovisningslagen. Hållbarhetsredovisning är antagen av Norrlandsfondens styrelse i februari 2019. Hållbarhetsredovisningen omfattar sidorna 16-23 i Årsredovisning och Hållbarhetsredovisning 2018 samt GRI Standards index som redovisas på vår webbsida: www.norrlandsfonden.se.

Hållbarhetsredovisningen är upprättad enligt GRI Standards och uppfyller nivå Core, samt GRI G4 branschspecifika tillägget för finansiella aktörer (Financial Services, FS). Hållbarhetsredovisningen är kvalitetssäkrad genom granskning och bestyrkande av KPMG.

Kontaktperson för frågor angående denna redovisning är Birgitta Cajander, e-post birgitta.cajander@norrlandsfonden.se, telefon +46 920 24 42 50.

nytt kök med maskiner som är snällare mot miljön. Ventilationen omfattar till exempel ett speciellt UV-ljus som förbränner fett och genom värmeåtervinning kommer den värme som alstras i köket att användas på andra platser i anläggningen. Alla matrester kommer dessutom att bli gödsel.

Lockar ekoturism?

– Vi ser absolut att våra gäster är mer medvetna och ställer högre krav. Intresse finns även från övriga i branschen som är intresserade av vad vi gör. Vi har redan fått förfrågningar från andra som vill komma på studiebesök och se vårt kök. Vi har byggt det så att vi ska kunna hålla utbildningar här medan vår egen verksamhet är igång. Dessutom har vi ett nytt matkoncept på gång som vi inte vill avslöja riktigt än.

Årsredovisning 2018

25 Förvaltningsberättelse 28 Resultaträkning
29 Balansräkning 30 Kassaflödesanalys 31 Noter
34 Styrelse och vd 35 Personal

Styrelsen och verkställande direktören för Stiftelsen Norrlandsfonden lämnar härmed redovisning för räkenskapsåret 2018, Norrlandsfondens 58:e räkenskapsår. Verksamheten bedrivs i associationsformen stiftelse och har sitt säte i Luleå kommun. När jämförande information för föregående räkenskapsår lämnas redovisas denna inom parentes.

Förvaltningsberättelse

■ Inriktning av verksamheten

Norrlandsfondens uppdrag är att främja norrländska företags utveckling. Detta genom att erbjuda små och medelstora företag i Norrland finansiering för nyetablering, utveckling och expansion. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till och finansiera insatser för att utveckla förutsättningarna för näringslivet i Norrland. Exempel på detta är Norrlandsfondens engagemang i intressebolag och projekt.

Verksamhetens inriktning och målsättningar fastställs av styrelsen i en årlig verksamhetsplan.

■ Verksamhetsutveckling

Ekonomisk översikt (mkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Årets resultat	6	24	12	20	13
Eget kapital	1 305	1 098	1 074	1 062	1 042
Verksamhetsintäkter	47	54	29	55	32
Engagerat kapital*	982	997	980	939	941
Beviljade krediter	309	328	451	264	313

*) Engagerat kapital:

Summan av fordringar lån, andelar i dotterföretag och intresseföretag, fordringar hos intresseföretag samt tecknade borgensförbindelser.

■ Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Riksdagen beslutade år 2017 om ett kapitaltillskott till Norrlandsfonden på 200 miljoner kronor. Tillskottet har tillförts Norrlandsfonden under år 2018. Ny verkställande direktör har tillträtt från och med den 5 mars 2018 i samband med att tidigare verkställande direktör avgick med pension.

Norrlandsfonden har under året förlängt sitt garantiavtal med Europeiska Investeringsfonden (EIF) till den 31 januari 2021 och samtidigt fått en utökad garantiram.

■ Finansieringsverksamheten

Lånestock

Under 2018 beviljade Norrlandsfonden krediter till 159 (162) företag med totalt 309 (328) mkr. Av kredittagarna var 51 procent eller 81 företag nya kunder för Norrlandsfonden. Av årets utlåning har 24 (26) procent av antalet beviljade krediter lämnats till företag som ägs eller leds av kvinnor. Årets utlåning beräknas generera investeringar i norrländskt näringsliv med cirka 1 700 mkr. Vid årets slut hade Norrlandsfonden totalt 429 kunder med ett totalengagemang om 952 mkr. Norrlandsfonden kan i huvudsak erbjuda företagen finansiering i form av lån, konvertibla skuldebrev och borgen.

Lån

Företag kan få lån för att investera i maskiner och fastigheter, utveckla produkter samt för marknadsinsatser. Dessutom kan lån ges för att tillgodose företags behov av rörelsekapital och för finansiering i samband med ägarskiften i företag. Under 2018 beviljade Norrlandsfonden 121 (114) lån till ett totalt belopp av 214 (226) mkr.

Konvertibla skuldebrev

Denna finansiella produkt erbjuds företag med spritt ägande och där till exempel riskkapitalbolag eller så kallade affärsänglar investerar parallellt med Norrlandsfonden. Under 2018 har Norrlandsfonden beviljat 18 (15) skuldebrev på totalt 35 (35) mkr.

Borgen

Norrlandsfondens borgensåtaganden avser normalt enskilda affärsuppgifter. I normalfallet betyder det att Norrlandsfonden garanterar förskott och åtaganden som kundföretag tagit på sig. Borgensåtaganden kan också gälla för kredit som ställts av bank. Under 2018 har Norrlandsfonden beviljat 34 (44) borgen och garantier på totalt 61 (67) mkr.

■ Verksamhet i dotterföretag och intresseföretag

Norrlandsfonden har ägande i ett antal riskkapitalbolag och bolag med inkubatorsverksamhet.

Partnerinvest Övre Norrland AB

Riskkapitalbolaget Partnerinvest Övre Norrland AB bildades under år 2009. Bolaget ska som minoritetsägare investera i små och medelstora företag i Norrbottens och Västerbottens län. Alla investeringar ska ske i partnerskap med privata investerare. Bolaget ägs till hälften av vardera Norrlandsfonden och Almi Invest AB. Vid 2018 års utgång hade bolaget investeringar i 44 portföljbolag.

Norr Sådd Holding AB

Bolaget bildades år 2000 för att bidra till tillkomsten av såddkapitalbolag i anslutning till universitetstexterna i Norrland. Norrlandsfonden är sedan 2015 ensamägare till bolaget. Norr Sådd Holding AB är delägare i bland annat Lunova AB i Luleå.

// Norrlandsfondens målsättning för år 2019 är en beviljad kreditvolym på 320 mkr. Denna volym förväntas generera investeringar i norrländskt näringsliv med cirka 1,3 miljarder kronor.

Arctic Business Incubator AB

Arctic Business Incubator AB bildades under år 2004 för att driva en företagsinkubator för högteknologiska affärsidéer i Norrbottens och norra Västerbottens län. Bolaget ägs till 20 procent av Norrlandsfonden. Övriga ägare är Skellefteå Industrihus AB, Luleå kommun, LTU Holding AB samt Region Norrbotten.

Samhällsprojekt

Norrlandsfonden har under år 2018 varit en aktiv partner i Venture Cup och Ung Företagsamhet. Venture Cup är ett samverkansprojekt som ska uppmuntra bildandet av nya tillväxtföretag genom att årligen anordna en affärsplantävling. Ung Företagsamhet har som syfte att stärka ungdomars entreprenörskap. Norrlandsfonden bedriver också ett samarbete med Nyföretagarcentrum i Norrland.

Norrlandsfonden har under 2018, i likhet med tidigare år, ansvarat för framtagning av en Konjunkturbarmeter för Norrland som ger en totalbild av konjunkturen för hela Norrland. Därutöver har i samarbete med Konjunkturinstitutet under året tre konjunkturanalyser presenterats i tidningen Norrlandsbarmetern.

Finansiell riskhantering

Finanspolicy

Norrlandsfonden exponeras för olika typer av finansiella risker. Hanteringen av risker regleras i policyer som fastställts av styrelsen.

Verkställande direktören ansvarar för kreditberedningen. Till direktörens förfogande finns en kreditorganisation som består av Norrlandsfondens egna medarbetare. För placering av stiftelsens likvida medel anlitas externa kapitalförvaltare för vilka riktlinjer har fastställts i ett placeringsreglemente.

Ränterisker

Ränterisken innebär att värdet på ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntan, vilket kan ha en negativ inverkan på stiftelsens resultaträkning, balansräkning och kassaflöde. Norrlandsfondens finansieringskälla är i huvudsak eget kapital. Detta medför att Norrlandsfonden främst är exponerad för ränterisker vad gäller placeringar av likvida medel och utestående lånefordringar.

Kreditrisker

Med kreditrisker avses de risker som uppstår vid utlåning, garantigivning samt vid kapitalplaceringar och som innebär att motparten inte kan fullgöra sina åtaganden och därmed orsakar en förlust för stiftelsen. Norrlandsfondens riktlinjer för utlåningsverksamhet och garantigivning har fastställts i en kreditpolicy för Norrlandsfondens kreditverksamhet. Policyn innehåller bl a regler för engagemangsnivåer, räntesatser och återbetalningsvillkor. Under året görs kontinuerliga riskvärderingar som syftar till att på ett rättvisande sätt kunna värdera kreditportföljen. Riskvärderingen ger också underlag för bedömning av lånestockens utveckling i riskhänseende. Fem olika risknivåer används, vilka är styrande för den reservering som görs i redovisningen.

Förvaltning av Norrlandsfondens likvida medel

Norrlandsfonden har uppdragit åt externa förvaltare att sköta stiftelsens kapitalförvaltning avseende räntebärande värdepapper och aktier noterade på Stockholmsbörsen eller utländska börser samt övriga placeringar. Avkastningen på förvaltad kapital har under året uppgått till -2 (4) procent.

Enligt Norrlandsfondens placeringsreglemente ska normalfördelningen mellan räntebärande placeringar och aktier vara 75 procent räntebärande placeringar och 25 procent aktier. Vid årsskiftet uppgick andelen aktier till 26 procent.

Hållbarhetsarbete

Norrlandsfondens styrelse har för år 2018 avlämnat sin nionde hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiatives (GRI) standards nivå Core. I enlighet med ÅRL 6 kap 11 § har Norrlandsfonden valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en avskild rapport. Omfattningen av hållbarhetsrapporten, som även avser Norrlandsfondens hållbarhetsredovisning, framgår av avsnittet Hållbarhetsredovisning 2018 i Årsredovisning med hållbarhetsredovisning som publiceras på Norrlandsfondens hemsida www.norrlandsfonden.se. Redovisningen är kvalitetssäkrad genom granskning av extern part (KPMG). Det är styrelsen som fastställer hållbarhetsredovisningen.

Stiftelsens styrning

Styrelsen har beslutat att Norrlandsfonden i tillämpliga delar ska svara upp mot Svensk kod för bolagsstyrning och Statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande.

Norrlandsfondens verksamhet har initierats av staten men stiftelsen har en självständig ställning i förhållande till regeringen. Norrlandsfondens verksamhet bedrivs i stiftelseform. Det är stiftelsens stadga som reglerar grunderna för hur stiftelsen styrs. Stadgan återfinns i sin helhet på Norrlandsfondens hemsida, norrlandsfonden.se. Av stadgan framgår att stiftelsens verksamhet ska bedrivas på så sätt att det egna kapitalet behålls nominellt intakt.

Styrelse och verkställande direktör

Styrelsen består av nio ordinarie ledamöter. Samtliga utses av regeringen som också utser ordförande. Den nuvarande styrelsen har utsetts för tiden fram till 30 juni 2019. Fem av ledamöterna har utsetts direkt av regeringen, fyra efter nomineringsprocess hos de fem norrländska regionerna. Arvode till styrelsen fastställs av regeringen och uppgår till totalt 450 tkr (425 tkr). Styrelsen har under 2018 bestått av Tomas Lejon, ordförande (till och med 2018-06-30), Gunnar Olofsson, ordförande (från och med 2018-07-01), Erik Bergkvist, Leif Boström, Kajsa Hedberg, Per Lundkvist (till och med 2018-02-21), Ingemar Nilsson, Per Nordgren, Linda Sundberg (från och med 2018-03-29), Anna-Caren Säterberg och Carina Östansjö. Ellinor Schrewelius ersatte Per Lundkvist och ingick i styrelsen under perioden 2018-02-22 - 2018-03-28. Styrelsen har inom sig utsett Erik Bergkvist till vice ordförande. Samtliga styrelseledamöter är oberoende i förhållande till stiftelsen.

De planer för verksamheten som styr Norrlandsfondens verksamhetsinriktning fastställs årligen av styrelsen. Vidare reviderar styrelsen årligen arbetsordning för sitt eget arbete, instruktion till verkställande direktören och rapporteringsinstruktion. Inga kommittéer eller utskott har utsetts inom styrelsen. Verkställande direktör utses av styrelsen.

Kreditpolicy är det ramverk som innehåller riktlinjer för Norrlandsfondens kreditverksamhet. I policyn regleras att styrelsen ska fatta beslut i alla kreditärenden som faller utanför verkställande direktörens, ekonomichefens och kreditanalytikers mandat. Förutom bestämmelser om kredithantering och rollfördelning finns jävsregler samt etikregler som begränsar styrelsens, verkställande direktörens och övriga anställdas innehav av aktier i kundföretag. Förutom kreditpolicyn fastställer styrelsen policydokument för kapitalförvaltning, etik, miljö, arbetsmiljö, jämställdhet och mångfald samt policy för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Styrelsens arbete leds av dess ordförande som också är ansvarig för de årliga utvärderingar av styrelsearbetet som genomförs. 2018 års utvärdering genomfördes vid styrelsemöte 2018-04-23. Utvärderingen har redovisats till Näringsdepartementet.

Under 2018 har styrelsen haft sex ordinarie styrelsemöten och därutöver sex extra möten föranledda av enskilda låneärenden. Norrlandsfondens revisorer deltog vid ett tillfälle i samband med att tidigare års årsredovisning framlades. Norrlandsfondens ekonomichef fungerar som sekreterare i styrelsen och närvarar därmed på samtliga möten. Ledamöternas närvaro vid mötena framgår av följande tabell:

Namn	Delta	tagit antal möten/	Namn	Delta	tagit antal möten/
		Totalt antal möten under året			Totalt antal möten under året
Tomas Lejon, ordf*	7/7		Ingemar Nilsson	11/12	
Gunnar Olofsson, ordf**	5/5		Per Nordgren	12/12	
Erik Bergkvist	7/12		Ellinor Schrewelius****	1/1	
Leif Boström	12/12		Linda Sundberg*****	8/8	
Kajsa Hedberg	9/12		Anna-Caren Säterberg	8/12	
Per Lundkvist***	2/2		Carina Östansjö	10/12	

* Ledamot till och med 2018-06-30

**** Ledamot 2018-02-22 - 2018-03-28

** Ledamot från och med 2018-07-01

***** Ledamot från och med 2018-03-29

*** Ledamot till och med 2018-02-21

Det arbete som utförs av verkställande direktören utvärderas löpande av styrelsen. Verkställande direktör ingår inte i styrelsen men deltar på alla styrelsemöten, utom vid styrelsens utvärdering av direktörens eget arbete. Till verkställande direktören utgår marknadsmässig lön, ingen rörlig ersättning tillkommer. Ingen av årets verkställande direktörer har haft några andra väsentliga uppdrag utanför Norrlandsfonden.

Intern kontroll

En god intern kontroll är en av grunderna för ett effektivt styrelsearbete. Styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktör, rapporteringsinstruktioner samt regler i policydokument är samtliga väsentliga för att en god intern kontroll ska kunna upprätthållas. Internkontrollen har utformats för att säkerställa tillförlitlighet i intern och extern rapportering. Det är styrelsen och verkställande direktören som ansvarar för intern kontroll inom Norrlandsfonden.

Revisorer

Norrlandsfondens två revisorer och suppleanter till dessa utses enligt stadgan av regeringen. För räkenskapsåret 2018 har utsetts auktoriserade revisorerna Johanna Sällvin och Hans Öystilä, båda KPMG. Ansvarig för granskning av hållbarhetsredovisningen är Karin Sivertsson, KPMG, som påtecknar bestyrkanderapport tillsammans med Johanna Sällvin. Ersättning till revisorerna framgår av not 4. Revisorerna har, i enlighet med gällande rutiner, närvarat vid ett av styrelsemötena utan samtidig närvaro av verkställande direktör och ekonomichef.

Specifikation av eget kapital (tkr)

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Stiftelsekapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	776 000	298 380	23 989	1 098 369
Disposition av föregående års resultat		23 989	-23 989	
Kapitaltillskott	200 000			200 000
Årets resultat			6 443	6 443
Utgående balans	976 000	322 369	6 443	1 304 812

Årets överskott uppgår till 6 (24) mkr. Resultatet har påverkats positivt av realisationsvinster vid försäljning av aktier i samband med konvertering av konvertibla skuldebrev på totalt 12 miljoner kronor. Resultatet har vidare påverkats av låga marknadsräntor som haft inverkan på Norrlandsfondens ränteintäkter på såväl kreditstocken som kapitalförvaltningen.

Framtida utveckling

Norrlandsfondens målsättning för år 2019 är en beviljad kreditvolym på 320 mkr. Denna volym förväntas generera investeringar i norrländskt näringsliv med cirka 1,3 miljarder kronor.

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31
Verksamhetsintäkter			
Ränteintäkter lån		33 130	30 918
Resultat i samband med avyttring av konvertibla skuldebrev		11 962	21 367
Övriga intäkter	2	1 706	1 374
Summa verksamhetsintäkter		46 798	53 659
Verksamhetskostnader			
Personalkostnader	3	-18 612	-18 818
Externa kostnader	4	-8 212	-7 855
Kostnader för samhällsprojekt		-1 993	-1 589
Avskrivning av inventarier	5	-160	-221
Summa verksamhetskostnader		-28 977	-28 483
Verksamhetsresultat		17 821	25 176
Resultat från finansiella poster			
Resultat från värdepapper och fordringar			
som är anläggningstillgångar	6	-1 395	-369
Ränteintäkter och liknande resultatposter	7	-4 486	19 920
Övriga finansiella kostnader		-207	-166
Resultat före låneförluster		11 733	44 561
Låneförluster	8	-5 290	-20 572
Årets resultat		6 443	23 989

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	567	277
		567	277
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterföretag	10	2 968	2 968
Andelar i intresseföretag	11	18 624	19 162
Fordringar hos intresseföretag	12	8 310	9 166
Fordringar lån	13	896 420	909 057
		926 322	940 353
Summa anläggningstillgångar		926 889	940 630
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar		12 616	9 501
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	1 360	1 768
		13 976	11 269
Kortfristiga placeringar	15	455 007	297 421
Kassa och bank			
Kassa och bank		111 351	256 356
		111 351	256 356
Summa omsättningstillgångar		580 334	565 046
SUMMA TILLGÅNGAR		1 507 223	1 505 676
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		976 000	776 000
		976 000	776 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		322 369	298 380
Årets resultat		6 443	23 989
		328 812	322 369
		1 304 812	1 098 369
Reserv för befarade förluster			
Lån	8	196 658	200 380
Övertagna borgensåtaganden	8	185	375
		196 843	200 755
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		348	924
Reversskuld	16	-	200 000
Övriga skulder		515	463
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	4 705	5 165
		5 568	206 552
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 507 223	1 505 676

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Not	2018	2017
Den löpande verksamheten			
Resultat efter låneförluster	19	6 443	23 989
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	20	11 919	29 046
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		18 362	53 035
Förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-2 707	-5 706
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-200 984	197 773
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-185 329	245 102
Låne- och investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-456	-59
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		136	-
Omklassificering av reversskuld		200 000	-200 000
Investeringar i finansiella tillgångar		-181 270	-254 770
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar		179 500	198 486
Kassaflöde från låne- och investeringsverksamheten		197 910	-256 343
Årets kassaflöde			
Likvida medel vid årets början		553 777	565 018
Likvida medel vid årets slut	21	566 358	553 777

Noter

NOT 1 Redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

■ **Allmänt**
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med tidigare år.
Ingen koncernredovisning har upprättats avseende helägt dotterföretag med anledning av att dotterföretaget bedöms ha ringa betydelse för kravet på en rättvis bild av ställning och resultat.
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.
Samtliga belopp avser tkr (tusentals kronor) om inget annat anges.

■ **Intäkter**
Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas. Utdelningsintäkter, royalties och realisationsvinster redovisas när ägarens rätt att erhålla betalning har fastställts. Ränteintäkter redovisas fördelat över löptiden.
Under rubriken Ränteintäkter och liknande resultatposter ingår intäkter respektive kostnader som direkt hänför sig till nettoavkastning från kortfristiga placeringar. Ränteintäkter periodiseras över tiden, medan avkastning avseende utdelningar och dylikt redovisas när ägarens rätt att erhålla betalning har fastställts.

■ **Ersättningar till anställda**
Ersättningar till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro och dylikt redovisas i takt med intjänandet.
Norrlandsfonden följer kollektivavtalad tjänstepension ITP vilken är en förmånsbestämd plan. Norrlandsfondens utfästelse är att erlägga premie till vald försäkringsgivare. För vissa personalgrupper tillåts så kallade alternativa pensionslösningar inom ramen för ITP-planen. Samtliga av dessa är avgiftsbestämda och tryggas genom tecknade försäkringar i försäkringsbolag. Premiebestämda planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda. Avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

■ **Skatt**
Stiftelsen är skattebefriad enligt 7 kap 17 § Inkomstskattelagen (1999:1229). Stiftelsen är inte skattepliktig för mervärdesskatt.

■ **Materiella anläggningstillgångar**
Materiella anläggningstillgångar, bestående av inventarier, redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.
Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.
Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Beräknad nyttjandeperiod är tre till fem år. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.
Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns omprövas tillgångens eventuella restvärde.

■ **Finansiella anläggningstillgångar**
Med andelar i dotterföretag avses aktier i juridisk person där Norrlandsfonden äger andelar överstigande 50 procent. Med andelar i intresseföretag avses aktier i juridisk person där Norrlandsfonden äger andelar mellan 20 och 50 procent. Såväl Andelar i dotterföretag som Andelar i intresseföretag värderas individuellt till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Individuell nedskrivning sker då stadigvarande värdenedgång bedöms föreligga. Fordringar hos intresseföretag redovisas i balansräkningen med utbetalt belopp minskat med nedskrivning.
Fordringar lån omfattar lån och engagemang med konvertibla skuldebrev. Fordringarna redovisas i balansräkningen med utbetalda belopp minskat med reglerade fordringar och avskrivningar. Reservering för befarade förluster sker efter individuell värdering (se nedan Viktiga uppskattningar och bedömningar). Vid konkurser avskrivs bevakad fordran utan värdering av möjligheten till utdelning.

■ **Kortfristiga placeringar**
Kortfristiga placeringar utgörs av noterade andelar i aktiefonder, blandfonder och räntefonder samt medel placerade på fasträntekonton hos bank inklusive upplupna ränteintäkter på dessa. De totala placeringarna värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet. Enligt Norrlandsfondens placeringsreglemente är syftet med att placera i olika tillgångsslag att uppnå riskspridning.

■ **Viktiga uppskattningar och bedömningar**
Antaganden om framtiden som innehåller osäkerhet i uppskattningar har gjorts för balansposterna som ingår i Reserv för befarade förluster.

Lån
Reserveringar för befarade låneförluster sker efter individuell värdering i enlighet med fastställd kreditpolicy för Norrlandsfonden.

Övertagna borgensåtaganden
Reserv för övertagna borgensåtaganden värderas med utgångspunkt i anskaffningsvärde.

■ **Övriga finansiella skulder**
Reversskuld samt kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärde.

■ **Eventualförpliktelser**
Redovisade garantier och borgensåtaganden avser möjliga förpliktelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser som inte ligger inom Norrlandsfondens kontroll. Förpliktelserna har inte redovisats som skuld.

NOT 2 Övriga intäkter

	2018	2017
Garantiavgifter	1 142	1 174
Administrationsersättning	-	200
Övriga inäkter	564	-
	1 706	1 374

NOT 3 Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda	2018 (varav män)	2017 (varav män)
Luleå	10	10
Sundsvall	4	4
Totalt	14 (39%)	14 (48%)

Könsfördelning i styrelse och företagsledning	2018-12-31 Andel kvinnor	2017-12-31 Andel kvinnor
Styrelsen	44%	33%
Övriga ledande befattningshavare	100%	50%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader	2018	2017
Löner, andra ersättningar och sociala kostnader		
Styrelse och verkställande direktör	2 101	1 883
Övriga anställda	9 167	9 213
	11 268	11 096
Sociala kostnader (varav pensionskostnad exkl särskild löneskatt) ¹⁾	6 840 (2 752)	7 183 (2 924)

Inga rörliga ersättningar utgår till ledning eller övriga anställda.

¹⁾ Av företagets pensionskostnader avser 564 (817) tkr verkställande direktören. Stiftelsen följer ITP-planen.

Till styrelsen utgår arvode enligt regeringens beslut. Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen. Ersättning till övriga anställda beslutas av verkställande direktör.

NOT 4 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2018	2017
KPMG		
Revisionsuppdrag	161	160
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	134	106
Andra uppdrag	23	36

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på stiftelsens revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana arbetsuppgifter. Med revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag avses granskning av hållbarhetsredovisning. Allt annat är andra uppdrag.

NOT 5 Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar

	2018	2017
Avskrivningar enligt plan		
Inventarier	160	221
	160	221

NOT 6 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2018	2017
Årets nedskrivning andelar i intresseföretag	-538	-
Årets nedskrivning fordringar hos intresseföretag	-856	-369
	-1 395	-369

NOT 7 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2018	2017
Avkastning andelar i aktiefonder	-1 425	12 475
Avkastning från andelar i räntefonder, blandfonder och övriga placeringar	-3 061	7 445
	-4 486	19 920

Avkastningen från fondandelar samt övriga ränteplaceringar avser utdelningar, ränta, vinster och förluster vid avyttringar samt upp- och nedskrivningar till marknadsvärden.

NOT 8 Låneförluster

	2018	2017
Låneförluster utgörs av:		
Konstaterade förluster	14 216	22 810
Borgensåtaganden	-	1 814
Influtet på avskrivna fordringar	-2 736	-4 748
Förlusttäckningsgaranti från staten	218	-303
Förlusttäckningsgaranti från EIF avs konstaterade förluster	-2 687	-5 215
Förändring av reserv för övertagna borgensåtaganden ¹⁾	1	-1 502
Förändring av reserv för befarade kreditförluster ²⁾	-3 722	7 716
	5 290	20 572

¹⁾ Övertagna borgensåtaganden avser åtaganden som övertagits under år 2014 från Vattenfall Inlandskraft AB.

²⁾ I förändring av reserv för befarade kreditförluster ingår förväntad förlusttäckning i enlighet med avtal med Europeiska Investeringsfonden (EIF) tecknat under 2018.

NOT 9 Inventarier

	2018-12-31	2017-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	4 433	4 604
Nyanskaffningar	456	59
Avyttringar och utrangeringar	-376	-230
Vid årets slut	4 513	4 433

Akkumulerade avskrivningar

Vid årets början	-4 156	-4 165
Avyttringar och utrangeringar	370	230
Årets avskrivning på anskaffningsvärden	-160	-221
Vid årets slut	-3 946	-4 156
Redovisat värde vid årets slut	567	277

NOT 10 Andelar i dotterföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början och slut	18 177	18 177

Akkumulerade nedskrivningar

Vid årets början och slut	-15 209	-15 209
Redovisat värde vid årets slut	2 968	2 968

Specifikation av stiftelsens innehav av andelar i dotterföretag	2018-12-31	
Dotterföretag	Justerat EK	Andelar
/ org nr, säte	/ Årets resultat	/ antal i % ¹⁾
Direkt ägda		
Norr Sådd Holding AB	5 342	263 550
556599-8233, Luleå	-8	100%
	2 968	

Dotterföretag	Justerat EK	Andelar	2017-12-31
/ org nr, säte	/ Årets resultat	/ antal i % ¹⁾	Redovisat värde
Direkt ägda			
Norr Sådd Holding AB	5 156	263 550	2 968
556599-8233, Luleå	-9	100%	
	2 968		

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

NOT 11 Andelar i intresseföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början och slut	30 070	30 070
Akkumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-10 908	-10 908
Årets nedskrivningar	-538	-
Vid årets slut	-11 446	-10 908
Redovisat värde vid årets slut	18 624	19 162

Specifikation av stiftelsens innehav av andelar i intresseföretag	2018-12-31	
Intresseföretag	Justerat EK	Andelar
/ org nr, säte	/ Årets resultat	/ antal i % ¹⁾
Direkt ägda		
Partnerinvest Övre Norrland AB	18 604	50 000
556771-4331, Luleå	-1 866	50%
Arctic Business Incubator AB	445	200
556668-3198, Luleå	-15	20%
	18 624	

Specifikation av stiftelsens innehav av andelar i intresseföretag	2017-12-31	
Intresseföretag	Justerat EK	Andelar
/ org nr, säte	/ Årets resultat	/ antal i % ¹⁾
Direkt ägda		
Partnerinvest Övre Norrland AB	20 469	50 000
556771-4331, Luleå	1 327	50%
Arctic Business Incubator AB	445	200
556668-3198, Luleå	-15	20%
	19 162	

Med justerat eget kapital avses Norrlandsfondens andel av företagets eget kapital inklusive eget kapitaldelen i obeskattade reserver. Med årets resultat avses Norrlandsfondens ägarandel av företagets resultat efter skatt inklusive eget kapitaldelen i årets förändring av obeskattade reserver.

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

NOT 12 Fordringar hos intresseföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början och slut	10 000	10 000

Akkumulerade nedskrivningar

Vid årets början	-834	-465
Årets nedskrivningar	-856	-369
Vid årets slut	-1 690	-834
Redovisat värde vid årets slut	8 310	9 166

Fordran avser Norrlandsfondens andel av riskkapitalfond förvaltat av Partnerinvest Övre Norrland AB.

NOT 13 Fordringar lån

	2018-12-31	2017-12-31
Vid årets början	909 057	875 583
Tillkommande fordringar	181 079	254 770
Reglerade fordringar	-179 500	-198 486
Årets avskrivningar	-14 216	-22 810
	896 420	909 057

Varav förfaller inom ett år efter balansdagen	187 560	188 004
Varav förfaller ett till fem år efter balansdagen	498 711	529 242
Varav förfaller senare än fem år efter balansdagen	210 149	191 811

I fordringar lån ingår lån mot konvertibla skuldebrev med	171 766	154 151
I fordringar lån ingår vinstandelslån med	15 000	15 000
I fordringar lån ingår lokaliseringslån med	1 211	1 550

Utöver lån som redovisas i balansräkningen har fonden tecknat avtal om att erhålla royalty med

NOT 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna ränteintäkter på kortfristiga placeringar	457	731
Upplupna ränteintäkter på utestående lån	165	132
Övriga poster	738	905
	1 360	1 768

NOT 15 Kortfristiga placeringar

	Bokfört värde	Bokfört värde
	2018-12-31	2017-12-31
Noterade andelar i aktiefonder	95 712	-
Noterade andelar i blandfonder	95 324	-
Noterade andelar i räntefonder och		
övriga ränteplaceringar	253 111	283 088
Noterade och onoterade aktier	10 860	14 333
	455 007	297 421

	Marknadsvärde	Marknadsvärde
	2018-12-31	2017-12-31
Noterade andelar i aktiefonder	95 712	-
Noterade andelar i blandfonder	95 324	-
Noterade andelar i räntefonder och		
övriga ränteplaceringar	253 111	283 849
Noterade och onoterade aktier	10 860	20 266
	455 007	304 115

Blandfonder innehåller aktier, räntebärande värdepapper samt övriga placeringar.

Upplupna räntor fastränteplaceringar redovisas i balansposten Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter enligt not 14.

NOT 16 Reversskuld

	2018-12-31	2017-12-31
Skuld som förfaller senare än fem år från balansdagen	-	-
Skuld som förfaller inom ett år från balansdagen	-	200 000

NOT 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Skulder för personalrelaterade kostnader	2 951	2 510
Skulder avseende befarade infriande av borgensåtaganden	750	1 814
Förutbetalda garantiavgifter	622	470
Övriga poster	382	371
	4 705	5 165

NOT 18 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	2018-12-31	2017-12-31
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventalförpliktelser		
Tecknade ramar för garantier och borgensåtaganden	54 942	55 525
Övertagna borgensåtaganden	432	876
	55 374	56 401

Övertagna borgensåtaganden avser åtaganden som övertagits under år 2014 från Vattenfall Inlandskraft AB.

NOT 19 Betalda räntor och erhållen utdelning

	2018	2017
Erhållen ränta	33 509	31 004
Erlagd ränta	2	-

NOT 20 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m m

	2018	2017
Avskrivning av anläggningstillgångar	160	221
Rearesultat vid avyttring av anläggningstillgångar	-130	-
Av- och nedskrivning av lånefordringar	15 072	23 179
Reservering för kreditförluster	-3 721	5 646
Resultatandelar i intresseföretag	538	-
	11 919	29 046

NOT 21 Likvida medel

	2018	2017
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Banktillgodohavanden	111 351	256 356
Kortfristiga placeringar, jämställda med likvida medel	455 007	297 421
	566 358	553 777

Luleå den 25 februari 2019	
Gunnar Olofsson Ordförande	
Erik Bergkvist Kajsa Hedberg Per Nordgren Anna-Caren Säterberg	Leif Boström Ingemar Nilsson Linda Sundberg Carina Östansjö
Katja Lepola Verkställande direktör	
Vår revisionsberättelse har lämnats den 25 februari 2019	
Johanna Sällvin Auktoriserad revisor	Hans Öystilä Auktoriserad revisor
Av regeringen utsedda revisorer	

Styrelse och vd

Gunnar Olofsson, Östersund (ordförande)
Född 1955. Styrelseordförande sedan 2018. Industriell rådgivare. Styrelseordförande för bland annat Skogsföretaget Statskog SF och ett flertal andra industriföretag i Sverige och Norge.

Erik Bergkvist, Umeå
Född 1965. Ledamot sedan 2011. Fil dr nationalekonomi. Regionråd och ordförande i regionala utvecklingsnämnden Region Västerbotten.

Leif Boström, Luleå
Född 1959. Ledamot sedan 2017. Direktör Division Specialprodukter LKAB. Styrelseledamot Euromin.

Kajsa Hedberg, Skellefteå
Född 1968. Ledamot sedan 2014. Vd SISP Swedish Incubators & Science Parks. Styrelseordförande EO Grafiska AB. Styrelseledamot Windevo AB.

Ingemar Nilsson, Sundsvall
Född 1956. Ledamot sedan 2017. Riksdagsledamot, finansutskottet. Styrelseledamot Riksbankens Jubileumsfond och Stadsbacken AB.

Per Nordgren, Örnsköldsvik
Född 1966. Ledamot sedan 2015. Industriell rådgivare. Styrelseordförande LEDIL OY, Rototilt Group AB, Eton Systems AB, K4 Sweden AB och Tekniseri OY. Styrelseledamot i Giroventilation AB m fl.

Linda Sundberg, Stockholm.
Född 1983. Ledamot sedan 2018. Bolagsförvaltare Näringsdepartementet.

Anna-Caren Säterberg, Åre
Född 1964. Ledamot sedan 2015. Riksdagsledamot.

Carina Östansjö, Bollnäs
Född 1954. Ledamot sedan 2010. Tidigare regionråd i opposition Region Gävleborg.

Katja Lepola, Luleå, Verkställande direktör
Född 1967. Till Norrlandsfonden 2018.

Petter Alapää
Företagsanalytiker, Luleå.

Birgitta Cajander
Företagsanalytiker, Luleå.

Johanna Ceder
Företagsanalytiker, Sundsvall.

Elisabeth Engström
Avg. ekonomichef, Luleå.

Anna Hedström
Företagsanalytiker, Luleå.

Linda Hollberg
Ekonomichef, Luleå.

Birgitta Holmström
Administratör, Luleå.

Maria Lindberg
Ekonom, Luleå.

Kristina Lindgren
Vd-assistent/ekonomi/marknad, Luleå.

Daniel Moberg
Företagsanalytiker, Sundsvall.

Per Nilsson
Företagsanalytiker, Luleå.

Erik Nyström
Kreditanalytiker, Luleå.

Per-Erik Persson
Företagsanalytiker, Sundsvall.

Elin Rahkola
Kreditanalytiker, Luleå.

Lena Stuns
Kreditanalytiker, Sundsvall.

Inga-Lena Wahlstedt
Företagsanalytiker, Sundsvall.

Personal

Topplån för företag

Norrlandsfondens uppdrag är att vara en möjliggörare. Varje år lånar vi ut cirka 300 miljoner kronor till nyetablering, utveckling och expansion i det norrländska näringslivet. För tillfället har vi 429 kunder som förverkligar sina utvecklingsplaner.

Bra affärsidéer behöver god finansiering. Vår uppgift är att främja utvecklingen i norrländska företag genom att ställa upp med flexibla topplån när banken inte kan gå hela vägen. Vi kan också medverka med garantier och borgensåtagande.

Sedan Norrlandsfonden grundades 1961 har vi lånat ut närmare 8 miljarder kronor. De har i sin tur genererat investeringar för 25 miljarder. Vi är stolta över att bidra till att hela Norrland växer och blir ännu starkare.

NORRLANDS FONDEN

TOPPLÅN FÖR FÖRETAG SEDAN 1961

info@norrlandsfonden.se
www.norrlandsfonden.se